

**VYROČNÁ SPRÁVA
O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ
HORNONITRIANSKEHO MÚZEA V PRIEVIDZI
ZA ROK 2015**

Názov múzea: **Hornonitrianske múzeum v Prievidzi**

Zriaďovateľ: **Trenčiansky samosprávny kraj**

Adresa a PSČ: **Košovská cesta 9, 971 01 Prievidza**

Číslo telefónu: **stále pracovisko +421 46 5423054, 5425899, 5426715**
detašované pracovisko +421 465407512

Číslo faxu: **+ 421 465426715**

E-mail: **info@muzeumpd.sk**

Web: **muzeumpd.sk**

Ú V O D

Hornonitrianske múzeum v Prievidzi za dobu tridsať rokov aktívneho pôsobenia na pôde mesta Prievidza a v celom regióne hornej Nitry prešlo viacerými etapami, ktoré sa odvíjali od jeho materiálneho zabezpečenia, personálneho vybavenia i previazania na zriaďovateľa a dôležitú úlohu zohrávali aj vzájomné vzťahy a postoj kolektívu múzejníkov. Posledná rozsiahla a mimoriadne pozitívna zmena sa udiala pri dvadsaťročnom jubileu múzea v roku 2005, ktorou sa odstránil najpálčivejší problém, a to doriešenie priestorového zabezpečenia po uplatnení reštitučných zákonov a strate akýchkoľvek priestorov na činnosť, čím si múzeum takmer päť rokov držalo neslávne prvenstvo medzi múzeami na Slovensku s prívlastkom múzeum bez priestorov. Nesmiernu radosť z priestorov na základné pracovné činnosti, ako aj na uloženie rozsiahleho zbierkového fondu a čiastočne aj na prezentačné aktivity, však v ďalších rokoch postupne začala nahrádzať stagnácia, iba čiastočne striedajúca sa s obdobiami rastu a rozvoja. Plánovaná rekonštrukcia objektu sa odkladala z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, uprednostnenia iných záujmov a riešenia naliehavých problémov na úrovni zriaďovateľa a s tým sa vzdalovala i ambícia o pôsobení v účelovej a dôstojnej budove pre múzejnú ustanovizeň.

Za takejto situácie bol zostavený Plán hlavných úloh Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi na rok 2015. Stanovené úlohy nezaostávali aj napriek stagnácii s vybavením priestorovým, technickým i ostatným materiálным zázemím a obsahovali presne definované postupy zo všetkých oblastí múzejnej činnosti i s prihliadaním na uplatnenie cieľov a zámerov strategických materiálov.

Muzeálie boli, sú a zostanú prioritou činnosti múzea a takéto najdôležitejšie kritérium sa uplatňuje i pri zostavovaní programov určených návštevníckej verejnosti. Práve z tohto titulu múzeám oprávnene prináleží osobitné postavenie – múzeá ako jediné kultúrno-výchovné ustanovizne uchovávajú a interpretujú základné spoločenské poznanie. Na muzeálie – špecifickú časť kultúrneho dedičstva – sa upriamila pozornosť pri koncipovaní úloh na rok 2015, obsahujúcich rad činností počnúc sprístupňovaním jedinečných hodnôt zakódovaných v zbierkových kolekciami a jednotlivých predmetoch. Obsahom úloh bolo i zabezpečovanie dôkladnej ochrany jestvujúceho fondu, s jeho systematickým skvalitňovaním zaujímavými akvizíciami a novými prírastkami a s elektronickým spracovaním, a súčasne sa predpokladala i participácia na

tvorbe spoločensko-kultúrneho diania prostredníctvom rôznych foriem prezentačných a edukačných aktivít, s výrazným akcentom na vzdelávanie.

K mimoriadne dôležitým úlohám múzea v hodnotenom období prináležali činnosti spojené s budovaním komplexného informačného systému múzea. Popri ekonomicko-hospodárskych činnostiach a administratíve, kde pod gesciou zriaďovateľa dochádza k neustálemu skvalitňovaniu jestvujúceho systému, sa úlohy bezprostredne dotýkali zbierkových fondov. Prechod na systematicky upravovaný program digitálneho spracovania údajov o zbierkových predmetoch v zvolených akvizičných obdobiach so spracovaním príslušnej obrazovej dokumentácie jednotlivých muzeálií sa nedarilo naplňať podľa zámerov a došlo k presunom termínov splnenia. Zábrana z predchádzajúcich rokov – zastarané, zaostávajúce technické vybavenie – sa vďaka samostatnému projektu podarila odstrániť a odborné pracoviská získali kvalitnejšiu počítačovú techniku, ale tá nenahradila systematickejší prístup kurátorov zbierok.

Výrazne zlepšený systém starostlivosti o samotný zbierkový fond, postupné skvalitňovanie systému uloženia jednotlivých druhov muzeálií, vybavenie depozitárov účelovým mobiliárom a v neposlednom rade aj systematický a cieľavedomý prístup konzervátorov – to sú pozitíva hodnoteného obdobia pre túto oblasť správy zbierkového fondu.

K ďalším pozitívam činnosti múzea v hodnotenom období prináležala aj práca s návštevníckou verejnosťou a ponuka programov pre rôzne vekové kategórie záujemcov o poznanie. Charakteristickým znakom aktivít pre širokú verejnosť sa stalo uplatnenie rozmanitých a nápaditých foriem podujatí, ktoré múzejníci predkladali vybratým cieľovým skupinám. Na práci s návštevníckou verejnosťou sa pozitívne podpísali viaceré skutočnosti, a to invenčný prístup pri voľbe témy i formy výstavných, expozičných a ostatných prezentačných programov, ďalej kvalitné personálne obsadenie a vzájomná spolupráca múzejníkov. Naďalej sa už pri zostavovaní zámerov podujatí akceptoval aj výchovno-vzdelávací aspekt s cieľnou ponukou sprostredkovania nových zaujímavostí a poznatkov, ktorý si vyžadujú stúpajúce nároky návštevníkov.

Tradične zaujímavý program múzejných aktivít pri Medzinárodnom dni múzeí a počas európskeho projektu Noc múzeí, ktorého iniciátorom pred desiatimi rokmi bolo francúzske ministerstvo komunikácie s podporou Rady Európy, i spracovanie prázdninovej ponuky pre školskú mládež a letnej súťaže pre čitateľov regionálneho periodika, ale aj kombinované podujatia počas Dní európskeho kultúrneho dedičstva tak ponúkli alternatívu na vyplnenie voľného času návštevníkov múzea spolu s mimoriadnym sprostredkovaním nových poznatkov.

Využitím viacerých foriem aktivít usilovali zamestnanci múzea aj o posilňovanie pozitívneho obrazu o samotnom múzeu a jeho pôsobení v procese záchrany hmotného kultúrneho dedičstva. K tejto oblasti prináleží nielen cieľená spolupráca s médiami, ale aj so všetkými subjektmi, ktoré vstupujú do tvorby kultúrno-spoločenského diania v regióne horného Ponitria.

II. AKVIZIČNÁ ČINNOSŤ

Systém darcovstva a akvizície formou daru prevládli v oblasti nadobúdania zbierkových predmetov aj v roku 2015. Pozitívom hodnoteného obdobia je aj podpora projektov v grantovom systéme Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Cieľom akvizičnej práce múzea však ostalo nezmenené a smerovalo najmä na kvalitatívne zhodnotenie dokladov bez zbytočného zvyšovania počtu, čo sa však nie vždy darilo naplňať. Nezištné darovanie múzeum oceňuje špeciálne koncipovaným podujatím Vďaka vám, ktoré tvorí slávnostný program sprevádzaný zápisom do knihy darcov a odovzdaním ďakovného listu s drobnou odmenou všetkým darcom.

V kalendárnom roku 2015 zasadala Komisia na tvorbu zbierok pri Hornonitrianskom múzeu, ktorá je poradným orgánom riaditeľky múzea dva krát a to 14. októbra a 3. decembra 2015. Zloženie komisie bolo v tomto roku pozmenené, PhDr. Vlastimila Hábla z Trenčianskeho múzea v Trenčíne, ktorý požiadal o uvoľnenie nahradil Mgr. Branislav Geswandtner, zamestnanec múzea a vedúci oddelenia správy zbierok. Ostatní členovia Komisie na tvorbu zbierok pri Hornonitrianskom múzeu sa nezmenili, pracovalo sa v päťčlennom zložení s predsedníčkou komisie Mgr. Annou Čechovou (numizmatička) a ďalšími členmi Ing. Katarínou Keratovou (geologička), Mgr. Martou Rusinovou (dokumentátorka) a Soňou Belákovou (konzervátorka) a už spomínaným Mgr. Branislavom Geschwandtnerom (archivár), pracovníkmi múzea. Na zasadnutiach komisie sa členovia vyjadrili k jednotlivým navrhovaným predmetom, určili predmetom hodnotu a odporučili ich začlenenie do fondu múzea a uskutočnenie príslušných administratívnych úkonov.

V grantovom systéme Ministerstva kultúry Slovenskej republiky uspeli dva projekty Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi: *Akvizícia zbierky papierových betlehemov* a projekt *Akvizícia nových regionalík v Hornonitrianskom múzeu v Prievidzi*.

Projekt *Akvizícia zbierky papierových betlehemov* sledoval získanie 29 kusov výtvarného stvárnenia narodenia Ježiša od súkromnej osoby - predajcu, ktorý systematicky tento súbor celé roky tvoril. Získané predmety v rámci projektu sú prevažne datované do obdobia rokov 1900 – 1983, ale časť z nich bola vyhotovených aj v období Rakúsko-Uhorska, najstarší z kolekcie získaných betlehemov má uvedený rok zhotovenia 1838 a ten najmladší rok 2013. Súbor papierových betlehemov prispel k výraznému obohateniu už jestvujúcej zbierky, a to nielen z hľadiska kvantity, ale aj kvality, pretože betlehemy zhotovené z papiera a kartónu nemali v zbierkach zastúpenie. Rozšírená zbierka betlehemov umožní samostatnú výstavnú prezentáciu na kvalitatívne vyššej úrovni a výtvarné stvárnenie udalosti narodenia Ježiša Krista v meste Betleheme touto formou, ktorá v čase vianočných sviatkov dotvárala atmosféru aj v domácnostiach hornej Nitry, rozšíri poznanie návštevníckej verejnosti.

Prvý zo zámerov projektu *Akvizícia nových regionalík v Hornonitrianskom múzeu v Prievidzi* smeroval k získaniu ďalších obrazových dokladov zachytávajúcich územie hornej Nitry a rozšírenie fondu historických dokumentov, ktorý sa v Hornonitrianskom múzeu v Prievidzi vytvoril v roku 1998, keď boli do múzea získané písomné dokumenty k dejinám pošty a poštovej služby v regióne hornej Nitry. Postupným zhromažďovaním dokumentov, pohľadníc, historických fotografií, drobných prezentačno-propagačných materiálov a ďalších dokladov dvojrozmerného charakteru vzrástol počet predmetov tejto zbierky na viac ako 7 800 kusov. Absentujúce doklady najstarších vyobrazení jednotlivých lokalít z horného Ponitria – počnúc kolorovanými a čiernobielymi pohľadnicami z obdobia rakúsko-uhorskej monarchie až po súčasnú produkciu farebných pohľadníc sa darí postupne rozširovať s cieľom úplnej kompletizácie dobových vyobrazení. Jednotlivé vyobrazenia, ktoré sa stali predmetom projektu, zachytávajú lokality hornej Nitry, prevažujú Bojnice, ďalej Prievidza a menej zastúpené je Nitrianske Pravno, Nitrianske Rudno a Partizánske. Najstaršie datované pochádzajú z rokov 1918 až 1925, ďalšiu skupinu tvoria pohľadnice z druhej polovice 20. storočia. Nadobudnutie dokladov staršieho dáta spolu s novými regionalikami v počte 65 kusov sa tak stávajú uceleným a neoceniteľným prameňom pre poznanie celkového vývoja lokalít a regiónu. Druhá časť zámeru projektu sa orientovala na získanie obrázkov maľovaných na skle, ktoré tak obohatili jestvujúcu múzejnú zbierku. V súčasnosti múzeum spravuje 180 kusov obrázkov na skle, z ktorých väčšina zobrazuje svätcov a výjavy z ich života, iba dva kusy sú so svetskou tematikou a 55 pochádza z dielni súčasných výrobcov z regiónu hornej Nitry. Naplnením zámeru projektu pribudli do zbierky ďalšie 4 kusy, čím tieto zbierkové predmety nielen zvýšili početnosť zbierky, ale najmä rozšírili poznanie o ďalšie miesta výskytu tejto osobitnej kategórie ľudového umenia, ktoré boli viazané najmä na oblasti s rozvinutou sklárskou výrobou.

Realizáciou projektov pribudlo do zbierok etnologických a historických dokumentov celkom 98 kusov predmetov (98 prírastkových čísel, 98 evidenčných čísel) s určenou hodnotou 7934,00 €. Na kúpu predmetov bolo vynaložených 4367,00 €, kde z grantového systému Ministerstva kultúry SR sa čerpalo 3400,00 € a ďalšie prostriedky vo výške 967,00 €, čo predstavuje 37,53 %, poskytol zriaďovateľ – Trenčiansky samosprávny kraj.

Ďalšiu časť nových prírastkov tvorili predmety od darcov (celkom bolo uzatvorených 18 darovacích zmlúv a do Knihy darcov sa zapísalo 6 nových darcov) a iba malú časť tvorili predmety nadobudnuté zberom. Darované predmety boli zaradené do spoločenskovedného a aj prírodovedného odboru. Do fondu *histórie* bolo darovaných 94 kusov (52 prírastkových čísel, 52 evidenčných čísel) s určenou hodnotou 1936,00 €, do fondu *historických dokumentov* 1 kus (1 prírastkové číslo, 1 evidenčné číslo) s určenou hodnotou 7,00 €, do fondu *histórie súčasnosti* 54 kusov (17 prírastkových čísel, 17 evidenčných čísel) s určenou hodnotou 268,00 €, do fondu *etnológie* 6 kusov (6 prírastkových čísel, 6 evidenčných čísel) s určenou hodnotou 16,00 €, do fondu *numizmatiky* 10 kusov (10 prírastkových čísel, 10 evidenčných čísel) s určenou hodnotou 78,00 € a do prírodných vied do fondu *geológie* 33 kusov (29 prírastkových čísel, 29 evidenčných čísel) s určenou hodnotou 1435,00 €. Najviac

zbierkových predmetov pribudlo do fondu histórie - 94 kusov, druhým v poradí s najväčším prírastkom bol fond histórie súčasnosti s počtom 54 kusov. Formou daru sa do fondov celkom pribudlo 198 kusov (115 prírastkových čísel, 115 evidenčných čísel) s určenou hodnotou 3740,00 €.

Komisia ďalej posúdila a odporučila na zaradenie do fondu *histórie* 5 kusov (1 prírastkové číslo, 1 evidenčné číslo) predmetov získaných zberu, ktorým bola určená hodnota 50,00 €, do fondu *historických dokumentov* 20 kusov (15 prírastkových čísel, 15 evidenčných čísel) s určenou hodnotou 42,00 €. Celkom formou zberu pribudlo do zbierok 25 kusov (16 prírastkových čísel, 16 evidenčných čísel) s určenou hodnotou 92,00 €.

Členovia komisie posúdili 321 návrhov na zaradenie predmetov do zbierkového fondu múzea. Na základe ich rozhodnutia a po schválení riaditeľkou múzea do fondov múzea pribudlo celkom 321 kusov predmetov, čo predstavuje 229 prírastkových čísel, so schválenou hodnotou 11766,00 EUR.

III. ODBORNÁ EVIDENCIA

A. ODBORNÁ EVIDENCIA ZBIERKOVÝCH PREDMETOV

Dôležitou súčasťou múzejnej práce je zhodnocovanie nadobudnutých zbierok, ktoré vyžaduje systematickú prácu a v mnohých prípadoch aj osobný vklad každého kurátora zbierky. Programové spracovanie zbierok sa tak stáva súčasťou budovania databáz o zbierkových predmetoch a tým aj rozširovanie jednotného informačného systému múzea a v neposlednom rade aj sprístupňovanie údajov o kultúrnom dedičstve v rámci centrálnej evidencie zbierok s prispievaním do projektu Slovakiana.

Výsledky dosahované pri plnení tejto úlohy nemožno považovať za uspokojivé a sú dôkazom nesprávneho prístupu kurátorov a presadzovanie priority iných úloh. Konečné údaje síce zaznamenali výrazný nárast, ale prevažujú údaje zo spracovania botanického fondu, ktoré vykonáva dokumentátorka podľa jestvujúcich kariet druhostupňovej evidencie. Zábranou nárastu vak boli i požiadavky centra na doplnenie požadovaných údajov, čím sa znemožnila práca na ďalších skupinách.

V hodnotenom období sa všetky prírastky nadobudnuté v roku 2015 spracovali v elektronickej podobe v prvostupňovej evidencii. Tiež sa postupne dopĺňali v elektronickej evidencii údaje o prírastkoch z predchádzajúcich rokov. Pri elektronickej spracovaní sa odstraňovali rozdielnosti a uplatňovala sa jednotná klasifikácia jednotlivých múzejných fondov.

A. 1 Stav zbierkových predmetov

Fond múzea rozdelený do deviatich odborných skupín tvorilo k 31. decembru 2015 celkom 34 996 prírastkových čísel, čo predstavuje 283 738 kusov zbierkových predmetov.

A. 2 Stav deponovaných predmetov

V správe múzea sa k 31. decembru 2015 nachádzalo 162 kusov predmetov, čo je 162 registračných čísel. Uvedené predmety pochádzajú z vlastníctva mesta Prievidza, Slovenskej numizmatickej spoločnosti, pobočky Prievidza a Obce Horné Vestenice.

A. 3 Revízie zbierkových predmetov

Dlhodobá práceneschopnosť a následná materská dovolenka kurátorky zbierkového fondu archeológie znamenali prerušenie preberacej revízie tohto fondu, ale vedenie múzea rozhodlo o pokračovaní revízie z dôvodu kontroly stavu. Ani tento druh revízie sa vzhľadom na rozsah viac ako 100 tisíc kusov predmetov nepodarilo uskutočniť.

Prvotné zistenia pri revízii archeologického fondu a tiež v snahe definitívneho uzavretia delimitačného procesu z roku 1985 sa uskutočnila dokladová revízia, pri ktorej sa porovnávali delimitačné protokoly s evidenčnými pomôckami. Ukázalo sa, že v delimitačných protokoloch nie sú uvádzané správne údaje, obsahujú množstvo rozdielných a zmätočných faktov. Proces dokladovej revízie sa nepodarilo v hodnotenom období uzavrieť.

Z dôvodu zmeny na poste kurátora zbierky historického dokumentu sa začala revízia súvisiaca s preberaním fondu a súčasne aj s porovnávaním evidenčného a fyzického stavu predmetov i kontrolou stavu záznamov v programe ESEZ 4G.

A. 4 Stav spracovania zbierkových predmetov v prvostupňovej evidencii v programe ESEZ

K 31. decembru 2015 bolo na oddelení dokumentácie v prvostupňovej evidencii v programe ESEZ spracovaných celkom 229 záznamov, ktoré obsahujú akvizíciu za rok 2015. Okrem toho čiastočne došlo k úpravám záznamov za predchádzajúce roky, pretože boli zistené rozdielnosti.

Nedostatkom je zastavenie prác v zhotovovaní záznamov o predmetoch uvedených v delimitačných protokoloch, do ktorých bol zahrnutý aj rok 1985, kedy bola akvizícia múzea riešená prostredníctvom Múzea v Bojniciach, pretože dokumentátorka vykonávala evidenciu druhostupňovej evidencie fondu botaniky.

A. 5 Stav spracovania zbierkových predmetov v druhostupňovej evidencii v programe ESEZ

Kurátori a dokumentátorka v roku 2015 pokračovali v druhostupňovom spracovaní údajov z jednotlivých fondov. V programe ESEZ 4 G boli spracované botanické položky za obdobie rokov 1989 - 1986, čo predstavuje celkom 4253 vyhotovených záznamov. Ďalej boli druhostupňovo spracované zbierkové predmety: fond histórie 41 záznamov, fond historické dokumenty 57 záznamov, fond numizmatiky 26 záznamov.

Celkom sa v programe ESEZ 4G vytvorilo 4377 záznamov, čím sa stav spracovaných evidenčných čísel v CEMUZ zvýšil na 12608.

III. B Fotodokumentácia zbierkových predmetov

Plnenie úloh pri budovaní obrazovej dokumentácie múzea, ktorá sa skladá z digitálnych záberov, a to obrazovej dokumentácie zbierkového fondu a obrazových dokladov vytvorených pri plnení výskumných úloh v teréne, pri uskutočňovaní menších výskumov a prieskumov a obrazovej dokumentácie z činnosti múzea a práce jeho zamestnancov, sa zintenzívnili od mája 2015, kedy bolo po schválení projektu Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi vytvorené pracovné miesto na pozíciu fotograf. Prínosom k napĺňaniu zámerov bolo i skenovanie vybraných druhov zbierkových predmetov v rámci ďalších projektov cez Európsky sociálny fond zaradením uchádzačov o zamestnanie do aktivačných prác. Pozornosť sa sústredila najmä na plošný materiál – dobové pohľadnice zo zbierky historických dokumentov a rozsiahly numizmatiký fond. Tým sa vytvorili predpoklady pre systematické spracovanie muzeálií v programe ESEZ 4G aj so začlenením obrazových dokladov..

V hodnotenom období bolo vyhotovených 737 záberov zbierkových predmetov, čo v evidencii predstavuje nafotенých 737 evidenčných čísel zbierkových predmetov (724 evidenčných čísel z fondu etnografie a 12 evidenčných čísel z fondu histórie).

Za hodnotené obdobie pribudlo 113 zložiek a v nich 2951 kusov digitálnych fotografií. V jednotlivých kategóriách digitálnej dokumentácie bol nasledovný stav: činnosť múzea a jeho aktivity 101 zložiek, 1798 kusov digitálnych fotografií digitálna dokumentácia zbierkových predmetov 6 zložiek a v nich 954 kusov digitálnych fotografií a účelové fotografie 6 zložiek a v nich 199 kusov digitálnych fotografií.

V roku 2015 bola digitálne spracovávaná obrazová dokumentácia zbierkových fondov historického dokumentu, etnografie (keramika) a zo zbierok numizmatiky bolo naskenovaných obojstranne 8060 ks zbierkových predmetov.

Celkový stav obrazových dokladov múzea k 31. decembru 2015 bol v klasickej forme 34 570 evidenčných čísel v zbierke negatívov, čo je 57 087 kusov, 3 731

evidenčných čísel v zbierke diapozitívov, čo je 5631 kusov, 19 evidenčných čísel v zbierke videokaziet, čo je 19 kusov a 54 evidenčných čísel CD-ROM, čo je 54 kusov. V digitálnej forme bol stav nasledovný: činnosť múzea a jeho aktivity 1391 zložiek, 37503 kusov digitálnych fotografií a 10 videí.

Všetky získané prírastky negatívov, diapozitívov, videokaziet, CD-ROM a iných obrazových dokumentačných materiálov boli zaevidované podľa zaužívaných zásad a vyhotovené ku nim príslušné druhy evidenčných pomôcok.

III. C Vypožičiavanie zbierkových predmetov

Súčasťou práce so zbierkami v hodnotenom období bolo i vybavovanie agendy vypožičiavanie predmetov. Múzeum v roku 2015 uzatvorilo celkom 9 zmlúv o výpožičke a z fondov múzea bolo zapožičaných 7552 kusov predmetov (364 evidenčných čísel).

Z uvedeného počtu bolo 62 kusov predmetov (55 evidenčných čísel) zapožičaných do stálych expozícií a výstav do Múzea polície SR v Bratislave, Slovenského banského múzea v Banskej Štiavnici, Trenčianskeho múzea v Trenčíne, SNM – Archeologického múzea v Bratislave a do obecnej expozície v Nedožeroch–Brezanoch. Na krátkodobé výstavy múzeum zapožičalo 372 kusov predmetov (368 evidenčných čísel) do Muzea juhovýchodní Moravy ve Zlíně, Vlastivedného múzea v Považskej Bystrici, Ostravskému múzeu, Mestskému múzeu v Senci a Archeologickému ústavu Akadémie vied Českej republiky v Brne. Za účelom študijno-výskumným bolo Katedre geológie a paleontológie Univerzity Komenského v Bratislave, Botanickému ústavu SAV v Bratislave zapožičaných 7311 kusov predmetov (134 evidenčných čísel) z archeologických a botanických fondov).

Vo výstavných priestoroch múzea na Košovskej ceste v Prievidzi sa v minulom roku prezentovali exponáty od iných subjektov, ktoré ich zapožičanie riešili zmluvy o vypožičaní. Realizácia výstavy Očarený chrobákmi a inou hávedou si vyžiadala zmluvu s Muzeom juhovýchodní Moravy ve Zlíně (297 zbierkových predmetov), výstava žiakov umeleckej školy Príťažlivosť hliny II. sa riešila zmluvou so Súkromnou základnou umeleckou školou v Koši (59 výtvarných prác) a na výstavu Ľudovít Štúr a jeho doba si múzeum vypožičalo celkom 14 archívnych materiálov od Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Štátneho archívu v Nitre, pobočka Bojnice.

IV. BEZPEČNOSŤ ZBIERKOVÝCH PREDMETOV

Pri ochrane zbierkového fondu, ktorá predstavuje trvalý a systematický prístup spojený s plnením množstva drobných úloh, sa vyžaduje dôslednosť a precíznosť všetkých múzejníkov bezprostredne zainteresovaných na správe zbierok a priestorov na ich uloženie. Na dosiahnutie cieľa pri úlohách bezpečnosti a ochrany vplývajú okolnosti súvisiace s účelnosťou depozitárnych

priestorov. Múzeum v porovnaní ostatnými múzeami na Slovensku síce disponuje pomerne dobrým vybavením depozitárov, ale objekt na Ul. V. Clementisa, ktorý slúži aj ako konzervátorské pracovisko a fotolaboratórium, nie vždy spĺňa všetky požiadavky komfortného uloženia zbierok. Postupne realizované menšie i rozsiahlejšie stavebné úpravy prispeli k zmene školského objektu na múzejný, ale zastavenie ďalších prác nenapĺňa požiadavky múzejnej praxe. Úsilie vedenia múzea smerovalo k pokračovaniu rekonštrukčných prác, ale dosiahlo iba začlenenie zámerov do zásobníka projektov a s ďalšou realizáciou sa počíta až v nasledujúcom roku, a to iba vypracovaním projektovej dokumentácie.

Cielený niekoľkoročný prístup k skvalitňovaniu podmienok pre uloženie deviatich skupín zbierkového fondu pomáhal v hodnotenom období vytvárať zodpovedajúce podmienky pre uloženie zbierkového fondu múzea s rozdelením podľa odborov a pri viacerých skupinách aj podľa materiálov.

Na uloženie zbierkového fondu slúži už niekoľko typov mobiliáru od drevených skriniek rôznych typov cez kovové regály a trezory až po kompaktné regály. Ako značné negatívum sú vnímané desiatky rokov starý obalový materiál, ktorý prešiel niekoľkými sťahovaniami, ďalej úložný systém numizmatickej zbierky a šperkov spolu s dokladmi výtvarného umenia. Používané kartónové obaly nezodpovedajú súčasným kritériám pre uloženie zbierkových predmetov.

Depozitáre múzea sú vybavené technickými a pomocnými zariadeniami, a to vlasovými vlhkomermi, ktoré súčasne merajú teplotu a vlhkosť, ďalej ortuťovými teplomermi na meranie teploty, štyrmi odvlhčovacími zariadeniami Master DH 751 a Master DH 772. Ako pracovné prostriedky slúžia príručné schodíky, manipulačné vozíky.

Pri rozmiestňovaní jednotlivých zbierkových predmetov z múzejného fondu sa pokračovalo v budovaní prehľadného systému uloženia a začleňovania nových prírastkov v jednotlivých depozitárnych priestoroch s vyznačením v príslušných evidenčných záznamoch.

Pri manipulácii so zbierkovými predmetmi – výber na prezentáciu, zapožičanie zbierok iným subjektom, ale aj presun na konzervovanie – sa uplatňovali interné predpisy, zodpovedajúce právnym normám. V roku 2015 bolo vyhotovených 103 Záznamov o dočasnom premiestnení zbierkových predmetov z depozitára múzea. Za sledované obdobie bolo celkom vydaných 24240 ks zbierkových predmetov. Z toho na odborné ošetrovanie bolo vydaných 874 ks zbierkových predmetov (bez novonadobudnutých a bez tých, ktoré boli ošetrované na výstavné účely). Pre výstavné účely bolo vydaných 7818 ks zbierkových predmetov, 15548 ks na iné účely (fotenie, rekatalogizácia, štúdium, počítačové spracovanie, skenovanie ...) Z celkového počtu vydaných zbierkových predmetov v roku 2015 bolo vrátených 21731 ks zbierkových predmetov a nevrátených 2509 ks zbierkových predmetov, o čom svedčia záznamy o dočasnom premiestnení zbierkových predmetov z depozitára múzea. Z roku 2014 bolo vrátených 807 ks zbierkových predmetov, ktoré boli uložené na príslušné miesta v depozitároch.

V oblasti ochrany zbierkových fondov múzea sa dôsledne dodržiavali príslušné interné normy, vydané smernice a zásady o ochrane a bezpečnosti a tak sa darilo zabezpečovať základnú ochranu muzeálnych fondov v súlade s platnými normami. Pravidelne sa vykonávali kontroly merania teploty a vlhkosti a v spolupráci so správcami zbierok i v spolupráci s konzervátormi sa kontroloval stav technického vybavenia depozitárov i samotný stav uložených zbierkových predmetov.

Ochrana depozitárnych priestorov sa riešila aj elektrickou zabezpečovacou signalizáciou, systémom nepretržitého monitoringu objektu a elektrickou požiarnou signalizáciou s napojením na pult centralizovanej ochrany. Všetky technické zariadenia prešli požadovanou revíziou.

V. ODBORNÁ OCHRANA ZBIERKOVÝCH PREDMETOV

V hodnotenom období práca konzervátorov pokračovala v nastúpenom trende, a to postupne spracovávať zbierkové predmety zo starších fondov po presťahovaní do nových depozitárov, ale aj venovať úsilie základnému ošetrovaniu novozískaných zbierkových predmetov. Plnené boli však aj ďalšie pravidelné a mimoriadne úlohy obsiahnuté v pláne úloh na tento rok.

Odborní pracovníci oddelenia sa aktívne zapájali aj do ďalších činností múzea, najmä prezentačno-propagačných aktivít.

Postupné odstraňovanie následkov nevhodného uloženia zbierok múzea v predchádzajúcich rokoch patrí k prioritám činnosti konzervátorov už niekoľko rokov a tieto úlohy ani v hodnotenom období neboli výnimkou. Stav starších zbierok spoločne so stavom nových prírastkov určovali postup i poradie dôležitosti pri plnení zvolených úloh. Nevyhnutná však zostala aj vzájomná koordinácia pracovných postupov, konzultácie so správcami zbierok a systematická spolupráca s kustódom. Úlohy v tejto oblasti sa členili do troch základných oblastí ošetrovania a konzervovania muzeálnych fondov: starostlivosť o staršie zbierky, ošetrovanie a príprava predmetov určených na prezentáciu, ale najmä konzervovanie prírastkov z posledného obdobia.

Dosiahnuté výsledky z oblasti ošetrovania a konzervovania dokladajú nasledovné výsledky stanovených úloh:

Úlohy dlhodobé:

1.

Číslo úlohy a názov úlohy: S-6/2005 **Konzervácia čepcov zlatohlavov**

Realizácia: Anna Vavrová

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 1996 – trvalá

Ciele úlohy: Prekonzervovanie zbierky čepcov zlatohlavov z depozitu ľudového odevu, ktorá vyžaduje náročné zásahy vzhľadom k rôznorodosti použitého materiálu (textil, papier, kov).

Plánovaná úloha na rok 2015: Ošetriť ďalšiu časť zbierky v počte 5 kusov.

Plnenie úlohy v hodnotenom období: Úloha sa neplnila.

2.

Číslo úlohy a názov úlohy: S –5/2009 **Ošetrovanie a konzervácia predmetov zo zbierky keramiky.**

Realizácia: Soňa Beláková

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2009 – 31.12. 2015

Ciele úlohy: Po presťahovaní zbierok múzea ošetriť vybranú zbierku keramiky a pripraviť jednotlivé predmety na uloženie do depozitárov.

Plánovaná úloha na rok 2015: Ošetriť 50 kusov predmetov.

Plnenie úlohy v hodnotenom období: Plánovaná úloha ošetriť 50 kusov predmetov sa nepodarilo splniť z dôvodu plnenia iných úloh. Za obdobie roku 2015 bolo ošetrovaných 10 kusov keramiky a 17 kusov keramických a porcelánových fajok, pri ktorých išlo o prvotnú konzerváciu.

3.

Číslo úlohy a názov úlohy: S – 1/2011 **Základné ošetrovanie a konzervácia vybraných kusov zo zbierky zbraní.**

Realizácia: Peter Lovás

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2011 – 31.12. 2015

Ciele úlohy: Skvalitniť ochranu jednotlivých predmetov zo zbierky zbraní v historickom fonde múzea.

Plánovaná úloha na rok 2015: Ošetriť 15 kusov predmetov.

Plnenie úlohy v hodnotenom období: Konzervačne bolo ošetrovaných 16 kusov zo zbierky zbraní, to je 16 prírastkových a 16 evidenčných čísel.

4.

Číslo úlohy a názov úlohy: S- 4/2015 **Ošetrovanie kolekcie tmavých záster zo zbierok ľudového textilu.**

Realizácia: Anna Vavrová

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2014 – 31.12.2015

Ciele úlohy: Ošetriť vybranú skupinu textílií a konzervačne ich ošetriť. Takto ich pripraviť na uloženie v depozitári.

Plánovaná úloha na rok 2015: Ošetriť súbor 54 kusov predmetov.

Plnenie úlohy v hodnotenom období: Ošetrovaných bolo 23 kusov, to je 12 prírastkových a 23 evidenčných čísel. Plánovaný počet nebol splnený vzhľadom k plneniu iných úloh.

Úlohy krátkodobé

1.

Číslo úlohy a názov úlohy: S –1/2015 **Základné ošetrovanie novozískaných zbierkových predmetov**

Realizácia: Soňa Beláková, Anna Vavrová, Milena Gundová, Peter Lovás

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2015 – 31.12. 2015

Ciele úlohy: Konzervačne ošetriť nové zbierkové predmety z posledných akvizícií a priebežne ošetrovať prírastky za kalendárny rok, ktoré budú na konzerváciu navrhnuté správcami zbierok . Počet a výber zbierkových predmetov je závislý od požiadaviek správcov zbierok.

Plnenie úlohy v hodnotenom období: Počas roka 2015 bolo spolu konzervačne ošetrovaných 134 kusov zbierkových predmetov, to je 116 prírastkových a 125 evidenčných čísel.

2.

Číslo úlohy a názov úlohy : S – 2/ 2015 **Ošetrovanie a konzervácia predmetov určených na rôzne formy prezentácie**

Realizácia: Soňa Beláková, Anna Vavrová, Milena Gundová, Peter Lovás

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2015 – 31.12.2015

Ciele úlohy: Konzervačne ošetriť zbierkové predmety vybrané na prezentáciu.

Pripraviť ich na vystavovanie a následne upraviť pred uložením do depozitára po skončení výstavno-prezentačných podujatí. Počet a skladba zbierkových predmetov je závislý od požiadaviek odborných pracovníkov múzea.

Plánovaná úloha na rok 2015: Zodpovedne pripraviť vybrané zbierkové predmety.

Plnenie úlohy v hodnotenom období: Na prezentáciu bolo v tomto období pripravených 934 kusov zbierkových predmetov, to činí 503 prírastkových a 901 evidenčných čísel.

3.

Číslo úlohy a názov úlohy: S-3/2015 **Základné ošetrovanie a konzervácia predmetov zo starších fondov po presťahovaní z Kaštieľa v Diviackej Novej Vsi**

Realizácia: Milena Gundová, Peter Lovás

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2015 – 31.12.2015

Ciele úlohy: Ošetriť a skonzervovať drevené a kovové predmety po presťahovaní starších zbierkových fondov do novovybudovaných depozitárnych priestorov, pripraviť ich na uloženie a zabezpečiť im takto vhodné podmienky pre dlhodobé uchovanie.

Plánovaná úloha na rok 2015: Z celého súboru ošetriť minimálne 50 kusov predmetov.

Plnenie úlohy v hodnotenom období: Zo starších fondov bolo po presťahovaní do nových depozitárov ošetrovaných 141 kusov zbierkových predmetov, 115 prírastkových a 116 evidenčných čísel.

4.

Číslo úlohy a názov úlohy: S- 4/2015 **Základné ošetrovanie prírodovedných zbierok múzea.**

Realizácia: Milena Gundová

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2015 – 31.12.2015

Ciele úlohy: Ošetriť vybrané skupiny prírodnín a pripraviť ich tak na uloženie do depozitárov.

Plánovaná úloha na rok 2015: Z celého súboru ošetriť 800 kusov predmetov.

Plnenie úlohy v hodnotenom období: Z prírodovedných zbierok bolo ošetrovaných 584 kusov zbierkových predmetov (motýle, čmeliaky a iný veľmi drobný hmyz rôzneho druhu a charakteru) a 57 kusov zbierkových predmetov z fondu botaniky. Uvedený počet predstavuje 48 prírastkových a 65 evidenčných čísel.

Ďalej bolo zároveň očistených a dezinfikovaných 36 kusov entomologických kaziet.

Úlohy mimoriadne

1.

Číslo úlohy a názov úlohy: M-1/2015 **Ošetrovanie a konzervácia predmetov zo zbierok darcov**

Realizácia: Soňa Beláková, Peter Lovás

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 4. 2015 – 31.12. 2015

Ciele úlohy: Zabezpečiť ošetrovanie predmetov zo súkromného vlastníctva darcov ako čiastočnú kompenzáciu za nezištné darovanie zbierkových predmetov.

Plnenie úlohy v hodnotenom období: V rámci tejto úlohy boli ošetrené 2 kusy predmetov.

2.

Číslo úlohy a názov úlohy: M-2/2014 **Ošetrovanie a konzervácia zbierkových predmetov z Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene**

Realizácia: Anna Vavrová, Soňa Beláková,

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 3. 2015 – 31.12. 2015

Ciele úlohy: Základnou konzerváciou ošetriť vybrané zbierkové predmety zverené do správy Lesníckeho a drevárskeho múzea (počet 5 kusov).

Plnenie úlohy v hodnotenom období: Predmety boli ošetrené podľa požiadaviek objednávateľa a bola vyhotovená príslušná dokumentácia.

3.

Číslo úlohy a názov úlohy: M-3/2015 **Rekonštrukcia zvonice vo Vyšehradnom**

Realizácia: Peter Lovás

Termín začatia a ukončenia úlohy: september 2015

Ciele úlohy: Odborné konzervačné práce pri rekonštrukcii drevenej zvonice.

Plnenie úlohy v hodnotenom období: Realizácia konzervátorských zásahov.

4.

Číslo úlohy a názov úlohy: M-3/2015 **Ošetrovanie a konzervácia predmetov pre budúce expozície v Zemianskych Kostol'anoch.**

Realizácia: Soňa Beláková, Peter Lovás, Anna Vavrová, Milena Gundová

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 9. 2015 – 31.12. 2015

Ciele úlohy: Zabezpečiť ošetrovanie predmetov zo zbierok OÚ Zemianske Kostol'any, ktoré budú zaradené medzi exponáty novovznikajúceho obecného múzea.

Plnenie úlohy v hodnotenom období: V rámci tejto úlohy bolo pre novovznikajúce obecné múzeum v Zemianskych Kostol'anoch ošetrených 118 kusov predmetov rôzneho charakteru a materiálu.

Konzervátori v rámci svojich plánovaných úloh ošetrili spolu 1912 kusov zbierkových v správe Hornonitrianskeho múzea, čo predstavuje 837 prírastkových a 1273 evidenčných čísel a 118 kusov predmetov v správe iných subjektov ako mimoriadne úlohy.

VI. VEDECKO-VÝSKUMNÁ ČINNOSŤ

Počiatkom hodnoteného obdobia bolo stanovených 10 vedecko-výskumných úloh, pričom dve z nich mali predĺžený termín ukončenia. Viaceré z úloh sa orientovali na odborné zhodnotenie zhromaždených zbierkových predmetov, čím sa vytvorili podklady pre katalogizáciu a spracovanie v programe ESEZ 4G. Súčasne sa riešením stanovených úloh s témami priamo naviazanými na regionálnu problematiku vytvorili vhodné predpoklady pre samostatné múzejné prezentácie a spracovanie príspevkov alebo rozsiahlejších štúdií.

Jedna z plánovaných vedecko-výskumných úloh sa riešila iba čiastočne z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti riešiteľky a jedna z úloh bola zrušená z dôvodu ukončenia pracovného pomeru riešiteľky.

1.

Číslo a názov úlohy: II-C-3/2012 Majster Jozef Lenhart z Bojníc a jeho práce v zbierkach múzea.

Riešiteľ: Mgr. Marta Rusinová

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1.1.2012 – 31.12.2015

Ciele, ktoré sa plnením úlohy dosiahnu: Zhromaždením poznatkov vytvoriť podklady pre spracovanie materiálovej štúdie o zastúpení prác Jozefa Lenharta z Bojníc, majstra ľudovomelečkej výroby v zbierkach múzea.

Plánovaná úloha na rok 2015: Sumarizovať zhromaždené údaje a začať so spracovávaním materiálovej štúdie.

Plnenie úlohy v roku 2015: Poverenie riešiteľa inými povinnosťami spôsobilo stagnáciu v plnení úlohy v hodnotenom období a konečné spracovanie záverečnej správy sa presunulo.

2.

Číslo úlohy a názov úlohy: II-C-1/2013 Horniny vo fonde múzea.

Riešiteľ: Ing. Katarína Keratová

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2013 – 31. 12. 2015

Ciele, ktoré sa plnením úlohy dosiahnu: Vypracovanie prehľadného súpisu hornín rozčlenených na vyvreté, sedimentárne a premenené s doplnením práce o stručné charakteristiky nálezísk hornín. Doplnenie a rozšírenie fondu o chýbajúce variety hornín z lokalít horného Ponitria.

Plánovaná úloha na rok 2015: Zastúpenie magmatických hornín vo fonde s vypracovaním prehľadného zoznamu a doplnením práce o charakteristiky domácich aj zahraničných nálezísk hornín. Výskum v teréne

Plnenie úlohy v roku 2015: Vypracovanie súpisu vybratej skupiny hornín s doplnením charakteristík lokalít výskytu a spracovanie hodnotiacich správ.

3.

Číslo a názov úlohy: II-C-2/2013 Paleoflóra handlovsko-nováckej hnedouhoľnej panvy.

Riešiteľ: Ing. Katarína Keratová

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2013– 31. 12. 2020

Ciele, ktoré sa plnením úlohy dosiahnu: Zhodnotenie fosilnej flóry paleobotanickej zbierky geologického fondu Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi.

Plánovaná úloha na rok 2015: Podrobné štúdium starších nálezov fosilnej flóry z Bane Cigeľ za účelom doplnenia odbornej evidencie, vytvorenia taxonomických profilov, nahradenia starších názvov, určenia nových možných rodov, druhov vo vzorkách.

Plnenie úlohy v roku 2015: Rekatalogizácia paleobotanických nálezov v počte 538 kusov, dopĺňanie taxonomických profilov paleoflóry, súpis fosilných druhov a ich súčasníkov, štúdium literatúry k determinácii miocénneho rastlinstva.

4.

Číslo a názov úlohy: **II-C-5/2014 Hradý a hrádky na hornom Ponitří a genéza ich vývoja.**

Riešiteľ: Mgr. Dominika Andreánska

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2014 – 31. 12. 2017

Ciele, ktoré sa plnením úlohy dosiahnu: Na základe odborného zhodnotenia nálezov zo zbierok múzea priniesť ucelené vyhodnotenie zvolenej problematiky.

Plánovaná úloha na rok 2015: Pokračovať v štúdiu nálezov zo starších výskumov v regióne horného Ponitria.

Plnenie úlohy v roku 2015: Pre dlhodobú práceneschopnosť riešiteľky úloha nebola riešená.

5.

Číslo a názov úlohy: **II-C-3/2014 Odznaky v historických fondoch múzea.**

Riešiteľ: Mgr. Jaroslava Kupčoková

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2014 – 31. 12. 2015

Ciele, ktoré sa plnením úlohy dosiahnu: Odborné zhodnotenie súboru odznakov v historických zbierkach múzea a doplnenie údajov k elektronickému spracovaniu muzeálií . .

Plánovaná úloha na rok 2015: Klasifikácia odznakov vo fonde histórie – súčasnosti podľa pôvodu a chronológie.

Plnenie úlohy v roku 2015: Spracovanie vybratej skupiny odznakov podľa stanovených kritérií.

6.

Číslo a názov úlohy: **II-C-1/2014 Rady a vyznamenania v numizmatickom fonde.**

Riešiteľ: Mgr. Anna Čechová

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2014 – 31. 12. 2015

Ciele, ktoré sa plnením úlohy dosiahnu: Odborné zhodnotenie zvoleného súboru a ich využitie na účely prezentačných aktivít.

Plánovaná úloha na rok 2015: Pokračovať v klasifikácii súboru faleristických dokladov zo zbierok múzea.

Plnenie úlohy v roku 2015: Spracovanie súpisu vybratých druhov z numizmatickej zbierky a doplnenie katalogizačných záznamov (podklady pre spracovanie v programe ESEZ 4G).

7.

Číslo a názov úlohy: **II-C-2/2014 Mince z obdobia habsburskej monarchie.**

Riešiteľ: Mgr. Anna Čechová

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2014 – 31. 12. 2020

Ciele, ktoré sa plnením úlohy dosiahnu: Zhodnotenie zbierky mincí habsburskej monarchie numizmatického fondu múzea.

Plánovaná úloha na rok 2015: Presnejšie definovanie údajov k vybratej skupine dokladov numizmatickej zbierky múzea.

Plnenie úlohy v roku 2015: Doplnenie údajov pri odborných opisoch muzeálií – stav mincí a bibliografické údaje – pre spracovanie v programe ESEZ 4G.

8.

Číslo a názov úlohy: **II-C-4/2014 Pohľadnice Handlovskej kotliny.**

Riešiteľ: Mgr. Ing. Jana Oswaldová

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2014 – 31. 12. 2015

Ciele, ktoré sa plnením úlohy dosiahnu: Vybudovanie klasifikácie súboru farebných a čiernobielych pohľadníc zvoleného územného celku.

Plánovaná úloha na rok 2015: Pokračovať v klasifikácii vybratého súboru filokartistických dokladov lokalít okolia Handlovej.

Plnenie úlohy v roku 2015: Úloha zrušená z dôvodu ukončenia pracovného pomeru riešiteľa.

9.

Číslo a názov úlohy: **II-C-1/2015 Tradičná ľudová kultúra v obci Zemianske Kostol'any.**

Riešiteľ: PhDr. Iveta Géczyová

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 1. 2015 – 31. 12. 2016

Ciele, ktoré sa plnením úlohy dosiahnu: Výskumom v teréne a zhromaždením publikovaných poznatkov vytvoriť podklady pre spracovanie štúdie o jednotlivých prvkoch tradičnej ľudovej kultúry v zvolenej lokalite.

Plánovaná úloha na rok 2015: Spracovať informácie publikované v literatúre, v záznamoch kroník i v archívnych dokladoch, súčasne uskutočniť terénny výskum a zhromaždené poznatky získané štúdiom overiť u najstaršej generácie obyvateľov tejto hornonitrianskej obce.

Plnenie úlohy v hodnotenom období: Na základe štúdia prameňov a realizácie výskumu v teréne sa podarilo zhromaždiť základné faktografické údaje k vybratej téme.

10.

Číslo a názov úlohy: **II-C-2/2015 Život v prievidských rodinách.**

Riešiteľ: PhDr. Iveta Géczyová

Termín začatia a ukončenia úlohy: 1. 5. 2015 – 31. 12. 2016

Ciele, ktoré sa plnením úlohy dosiahnu: Výskumom v teréne a zhromaždením publikovaných poznatkov vytvoriť podklady pre spracovanie štúdie o zvolenej téme do ďalšej časti monografie o dianí v minulosti v súčasnom meste Prievidza.

Plánovaná úloha na rok 2015: Porovnať publikované poznatky s výsledkami terénneho výskumu u najstaršej generácie obyvateľov zvolenej lokality a pripraviť samostatnú kapitolu do pripravovanej monografie.

Plnenie úlohy v roku 2015: Štúdiom literatúry, archívnych dokumentov a terénnym výskumom boli zhromaždené podkladové údaje, z ktorých sa začal zostavovať samostatný príspevok.

VII. EXPOZIČNÁ A VÝSTAVNÁ ČINNOSŤ

Hornonitrianski múzejníci začali jubilejný tridsiaty rok existencie svojej domovskej inštitúcie s rozvahou a bez priveľkých očakávaní. Striedmy prístup sa okrem iných činností odrazil i v skromnom naplánovaní a naplňaní jednotlivých položiek výstavnej činnosti. Uprednostnené boli finančne menej náročné podujatia, pokračovalo sa v spolupráci so štátnymi inštitúciami, samosprávou, kultúrnymi inštitúciami, partnerskými subjektmi, školskými zariadeniami, záujmovými organizáciami a krúžkami i jednotlivcami, volené boli reprízy zaujímavých podujatí a veľký dôraz sa kládol na silu spojenia zloženého s revitalizovanej inštalácie stálej expozície a tradičnej májovej výstavnej premiéry, venovanej tentoraz tridsiatke múzea a logicky nadväzujúcej na deväťdesiatku múzejníctva na hornej Nitre, ktorú si múzejníci pripomenuli niekoľkými prezentačným podujatiami od mája 2014 do apríla 2015. Výstavný program Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi na rok 2015 ďalej doplnili prezentácie jubilujúcich osobností, putovné podujatie, vianočná výstava i jedno špeciálne podujatie. Porovnanie štatistických údajov hovorí, že kým v období od 1. januára do 30. júna 2015 sa uskutočnilo o tretinu menej výstavných podujatí než v prvom polroku 2014, v období od 1. júla do 31. decembra 2015 ich bolo realizovaných až trikrát viac než v rovnakom hodnotenom období druhého polroka 2014. Celkový počet aktivít v rámci výstavnej činnosti múzea za kalendárny rok 2015 je najvyšší od roku 2012.

V hodnotenom období roka 2015 bola výstavná činnosť Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi obohatená o 21 výstavných podujatí, 2 z nich boli prenesené z kalendárneho roka 2014 a 19 bolo sprístupnených v priebehu mesiacov január – december 2015. V prípade 11 výstav šlo o premiérové podujatia na pôde Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi (*Krehká krása, Očarený chrobákmi a inou háved'ou, Prekliatie vojny, Faleristika pre každého, Memento, Ako plynie čas, Príťažlivosť hliny II., Ľudovít Štúr a jeho doba, Čo ukrývajú bojnické travertíny, Šťastné a veselé, Príbehy z múzea*), 3 po prvýkrát uviedli partnerské ustanovizne (*Maľované vajíčko, Vavrinec Benedikt z Nedožier 1555 - 1615, Jozef Damko na radnici*) a 7 bolo repríz starších i aktuálnych výstavných podujatí (*Kamenný herbár, Bonsai, V tej Prievidzi...*, opätovne *Kamenný herbár, Vavrinec Benedikt z Nedožier 1555 - 1615* a dvakrát *Ľudovít Štúr a jeho doba*). Až polovicu z celkového počtu – 10 výstav hornonitrianski múzejníci autorsky pripravili i realizovali (*Krehká krása, Kamenný herbár, Prekliatie vojny, Ako plynie čas, V tej Prievidzi...*, *Vavrinec Benedikt z Nedožier 1555 - 1615, Ľudovít Štúr a jeho doba, Čo ukrývajú bojnické travertíny, Šťastné a veselé, Príbehy z múzea*), 6 výstav bolo prevzatých či realizovaných s inými subjektmi (*Maľované vajíčko, Faleristika pre každého, Memento, Bonsai, Príťažlivosť hliny II., Jozef Damko na radnici*) a 1 zahraničná (*Očarený chrobákmi a inou háved'ou*), všetky po inštalačnej a organizačnej stránke zabezpečené hornonitrianskymi múzejníkmi. Z hľadiska vedných odborov 8 výstav vychádzalo zo spoločenských vied (*Krehká krása, Maľované vajíčko, Prekliatie vojny, Faleristika pre každého, V tej Prievidzi...*, *Vavrinec Benedikt z Nedožier 1555 - 1615, Ľudovít Štúr a jeho doba, Šťastné a veselé*), 3 mali prírodovedné zameranie (*Kamenný herbár, Očarený chrobákmi a inou háved'ou, Bonsai*), v 4 prípadoch hlavné slovo malo výtvarné umenie a umelecká výroba (*Memento, Príťažlivosť hliny II., Jozef Damko na*

radnici, Príbehy z múzea) a 2 výstavné podujatia boli kombináciou viacerých odborov (*Ako plynie čas, Čo ukrývajú bojnické travertíny*).

V prvých januárových dňoch pokračovalo v historicko-etnografickej nálade sviatočného obdobia posledné realizované podujatie z výstavného plánu Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi na rok 2014 – tradičná vianočná výstava venovaná ozdobám z fúkaného skla (*Krehká kráska*), aby na ňu nadviazal pohľad do sveta hmyzu očami entomológa (*Očarený chrobákmi a inou háved'ou*) i paralelne až do začiatku marca sprístupnená prezentácia treťohornej flóry s jej súčasnými príbuznými (*Kamenný herbár*). S príchodom jari zelenú farbu prírody vystriedala kaki vojenská i bordó radová, ktoré charakterizujú ďalšiu zberateľskú vášeň – a zároveň pomocnú historickú vedu – prezentovanú výstavným podujatím v Hornonitrianskom múzeu v Prievidzi (*Faleristika pre každého*), od ktorej je to už len na skok k šarlátovej a čiernej farbe vojny (*Prekliatie vojny, Memento*), v tomto prípade druhej svetovej vojny a 70. výročia ukončenia tohto najväčšieho ozbrojeného konfliktu v dejinách ľudstva z pohľadu histórie, regionálnych udalostí i umeleckého vyjadrenia. Farbu rieky Nitry a slnka v znamení jubilejnej výstavy k 30. výročiu múzea (*Ako plynie čas*) vystriedala opäť zeleň miniatúrnych stromčekov a kríkov (*Bonsai*) a kvapka urbanistickej šedi historického centra Prievidze (*V tej Prievidzi...*). Prvý polrok v programovej ponuke výstav Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi uzavrela hnedá farba hlíny, doplnená výrazovými prostriedkami kresby, maľby i grafiky a pestrofarebnosťou prírody v tvorbe nádejných mladých výtvarníkov (*Príťažlivosť hlíny II.*). Do druhého múzejného polroka 2015 vstúpili kombináciou bielej, červenej a čiernej farby autori panelovej prezentácie venovanej osobnosti, ktorej dielo a pôsobenie ďaleko presiahli hranice jej rodiska (*Vavrínek Benedikt z Nedožier 1555 - 1615*), od augusta až do konca novembra program pokračoval ďalšou reprízou prezentácie skamenených rastlín z hnedouhoľných baní hornej Nitry (*Kamenný herbár*), v septembri moderné pastelové farby pomohli komplexnejšie predstaviť ďalšiu neprehliadnutelnú postavu slovenských i stredoeurópskych dejín (*Ľudovít Štúr a jeho doba*), na čiernej farbe sa na jeseň dobre vynímali človekom vytvorené drobné odštepky, skamenené fragmenty zvierat i rastlín a zmineralizované horniny, pôvodne zakonzervované v travertínových kopách (*Čo ukrývajú bojnické travertíny*), v novembri a decembri dvoma zastávkami pokračovala púť múzejno-archívneho podujatia (*Ľudovít Štúr a jeho doba*), výber z diela predstavil vynikajúceho sochára európskeho významu v jeho rodnej obci (*Jozef Damko na radnici*), predvianočnú náladu predznamenal výstava vianočných pozdravov (*Šťastné a veselé*) a úplný záver výstavnej sezóny ešte stihol prezentačný výstup aktivít projektu Tvorivé výpravy do minulosti (*Príbehy z múzea*).

Väčšinu z celkového počtu výstav v prvom i druhom polroku 2015 predstavilo múzeum na vlastnej pôde, pričom okrem hlavných výstavných priestorov hojne využilo i priestory prednáškovej miestnosti, foyer či vonkajší areál. Okrem vlastných výstav nechýbali prevzaté výstavy, na ktorých hornonitrianski múzejníci spolupracovali s Muzeom juhovýchodní Moravy ve Zlíně (*Očarený chrobákmi a inou háved'ou*), s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky Štátny archív v Nitre, pobočka Bojnice (*Prekliatie vojny, Ľudovít Štúr a jeho doba*), so Slovenskou faleristickou spoločnosťou so sídlom v Šali a Vladimírom

Považanom (*Faleristika pre každého*), s Občianskym združením K-2000, združenie na podporu kultúry hornej Nitry (*Memento*), s Máriou Drobiličovou (*Bonsai*), s Jánom Sabom (*V tej Prievidzi...*) či so Súkromnou základnou umeleckou školou Koš/Prievidza a Antonom Strateným (*Príťažlivosť hlíny II.*). Dve z premiérových výstav sa uskutočnili vďaka finančnej podpore Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (*Ľudovít Štúr a jeho doba*, *Príbehy z múzea*).

Štyri externé výstavy boli postupne realizované v priestoroch 1. podlažia 14. budovy baťovského areálu v Zlíne (*Kamenný herbár*), opäť v spolupráci s partnerským Muzeom jihovýchodní Moravy ve Zlíne, ďalej v Tribečskom múzeu v Topoľčanoch (*Maľované vajíčko*), v priestoroch kultúrno-spoločenskej miestnosti Obecného úradu v Nedožeroch-Brezanoch (*Vavrinec Benedikt z Nedožier 1555 - 1615*, respektíve *Ľudovít Štúr a jeho doba*) v spolupráci so Základnou školou s materskou školou Vavrinca Benedikta Nedožery-Brezany, s tamojšou samosprávou i Miestnym odborom Matice slovenskej, vo výstavných priestoroch partnerského Vlastivedného múzea v Považskej Bystrici (*Kamenný herbár*), v obradnej sieni Obecného úradu Nitrianske Pravno (*Jozef Damko na radnici*) a napokon v priestoroch Základnej školy Lehota pod Vtáčnikom (*Ľudovít Štúr a jeho doba*).

A. EXPOZIČNÁ ČINNOSŤ

1.

Názov expozície: **Historiae superior Nitriensis**
Rok vytvorenia: 2015
Katalóg: nie
Druh: vlastná
Plocha: expozičné priestory múzea, m²
Návštevné hodiny: pondelok – piatok 8.00 – 17.00

B. VÝSTAVNÁ ČINNOSŤ

1.

Názov výstavy: **Krehká krása**
Autor - komisár: PhDr. Iveta Géczyová
Termín konania: 27. november 2014 – 9. január 2015
Miesto inštalácie: výstavné priestory múzea
Druh výstavy: vlastná
Cieľ výstavy: tradícia vianočných výstav v Hornonitrianskom múzeu v Prievidzi, tentoraz v znamení vianočných ozdôb z fúkaného skla z fondov múzea
Plocha: 49 m²

2.

Názov výstavy: **Kamenný herbár**
Autor - komisár: Ing. Katarína Keratová
Termín konania: 4. december 2014 – 1. marec 2015

Miesto inštalácie: výstavné priestory Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně
Druh výstavy: vyvezená do zahraničia
Cieľ výstavy: porovnanie fosílií listov drevín z paleobotanickej zbierky geologického fondu Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi s ich žijúcimi príbuznými druhmi v repríze výstavy na pôde moravského partnerského múzea.

3.

Názov výstavy: **Očarený chrobákmi a inou háved'ou**
Autor - komisár: RNDr. Dušan Trávníček, Ing. Katarína Keratová,
Termín konania: 15. január 2015 – 1. marec 2015
Miesto inštalácie: výstavné priestory múzea
Druh výstavy: prevzatá, zahraničná
Cieľ výstavy: Spomienka na československého popularizátora entomológie Vladimíra Javorka a oživenie ducha tohto vedného odboru zoológie, zaoberajúceho sa štúdiom hmyzu; výstavným podujatím pokračuje cezhraničná spolupráca Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi a Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně
Katalóg: nie
Plocha: 49 m²

4.

Názov výstavy: **Maľované vajíčko**
Autor - komisár: PhDr. Iveta Géczyová, PhDr. Blažena Šmotláková
Termín konania: 2. marec 2015 – 8. apríl 2015
Miesto inštalácie: výstavné priestory Tribečského múzea v Topolčanoch
Druh výstavy: vlastná
Cieľ výstavy: Prezentovať výber zo zbierky kraslíc Ľudmily Bátorovej z Prievidze – Veľkej Lehôtky, zhromaždenej z viac ako desiatky krajín z celého sveta a výrobky krasličiarov z celoslovenskej súťaže Vandrovalo vajce.

5.

Názov výstavy: **Prekliatie vojny**
Autor - komisár: Mgr. Jaroslava Kupčoková, Mgr. Anna Čechová, Mgr. Branislav Geschwandtner
Termín konania: 5. marec 2015 – 7. máj 2015
Miesto inštalácie: výstavné priestory múzea
Druh výstavy: vlastná
Cieľ výstavy: Posolstvo k 70. výročiu ukončenia druhej svetovej vojny a jej obrazu v regióne hornej Nitry v pokračovaní múzejno-archívnej spolupráce medzi Hornonitrianskym múzeom v Prievidzi a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky Štátny archív v Nitre, pobočka Bojnice
Katalóg: nie
Plocha: 49 m²

- 6.
- Názov výstavy:** **Faleristika pre každého**
Autor - komisár: Vladimír Považan, Mgr. Anna Čechová
Termín konania: 9. apríl 2015 – 7. máj 2015
Miesto inštalácie: priestory prednáškovej miestnosti
Druh výstavy: prevzatá
Cieľ výstavy: Predstavenie faleristiky, náuky o radoch a vyznamenaniach, pomocnej historickej vedy i zberateľského odvetvia prostredníctvom spoločného podujatia Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi a Slovenskej faleristickej spoločnosti
- Katalóg:** nie
Plocha: 34 m²
- 7.
- Názov výstavy:** **Memento**
Autor - komisár: Mgr. Amália Lomnická, PhDr. Iveta Géczyová
Termín konania: 10. apríl 2015 – 11. máj 2015
Miesto inštalácie: foyer múzea
Druh výstavy: prevzatá
Cieľ výstavy: Alegória vojnových hrôz vo výtvarných dielach hornonitrianskych umelcov; k 70. výročiu ukončenia druhej svetovej vojny organizovali Hornonitrianske múzeum v Prievidzi a K-2000, združenie na podporu kultúry hornej Nitry
- Katalóg:** áno
Plocha: 9 m²
- 8.
- Názov výstavy:** **Ako plynie čas**
Autor - komisár: PhDr. Iveta Géczyová a kolektív odborných pracovníkov múzea
Termín konania: 14. máj 2015 – 4. september 2015
Miesto inštalácie: výstavné priestory múzea
Druh výstavy: vlastná
Cieľ výstavy: Jubilejným výstavným podujatím zostaveným z najzaujímavejších muzeálií zo zbierkových fondov Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi, doplnených ukážkami konzervátorských prác, dokumentačných činností i dosiahnutých úspechov za tridsaťročnou existenciou múzea
- Katalóg:** nie
Plocha: 49 m²
- 9.
- Názov výstavy:** **Bonsai**
Autor - komisár: Mgr. Marta Rusinová, Mária Drobiličová
Termín konania: 15. máj 2015 – 16. máj 2015
Miesto inštalácie: areál múzea
Druh výstavy: prevzatá + vlastná

Cieľ výstavy: Zručnosť i estetické cítenie v spojení s trpezlivosťou prameniace v starostlivosť o miniatúrne stromčeky a kríky – bonsaje; tradičná súčasť osláv Medzinárodného dňa múzeí
Katalóg: nie
Plocha: 6 m²

10.

Názov výstavy: **V tej Prievidzi, alebo Premeny hlavného námestia a jeho priľahlých uličiek**

Autor - komisár: PhDr. Iveta Géczyová, Ján Sabo

Termín konania: 15. máj 2015 – 1. jún 2015

Miesto inštalácie: foyer múzea

Druh výstavy: vlastná

Cieľ výstavy: Zastavenia na prievidzskom námestí, dominante mesta s premenlivou tvárou a stretnutia so starými prievidzskými rodinami a budovami v historických súvislostiach

Katalóg: nie

Plocha: 6 m²

11.

Názov výstavy: **Príťažlivosť hliny II.**

Autor - komisár: Mgr. Marta Rusinová, Mgr. Anton Stratený

Termín konania: 4. jún 2015 – 4. september 2015

Miesto inštalácie: priestory prednáškovej miestnosti

Druh výstavy: prevzatá

Cieľ výstavy: Pokračovanie spolupráce Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi a Súkromnej základnej umeleckej školy Koš/Prievidza, prezentujúcej výsledky štúdia výtvarného odboru, tentoraz inšpirované prírodou

Katalóg: nie

Plocha: 34 m²

12.

Názov výstavy: **Vavrinec Benedikt z Nedožier 1555 – 1615**

Autor - komisár: PhDr. Iveta Géczyová

Termín konania: 8. august 2015 – 8. august 2015

Miesto inštalácie: kultúrno-spoločenská miestnosť Obecného úradu v Nedožeroch-Brezanoch

Druh výstavy: vlastná

Cieľ výstavy: Súčasť 3. ročníka slávnostného podujatia Humanista z Nedožier, venovaného 460. výročiu narodenia a 400. výročiu úmrtia Vavrince Benedikta z Nedožier

Katalóg: nie

Plocha: 2,15 m²

13.

Názov výstavy: **Kamenný herbár**

Autor - komisár: Ing. Katarína Keratová

Termín konania: 13. august 2015 – 30. november 2015
Miesto inštalácie: výstavné priestory Vlastivedného múzea v Považskej Bystrici
Druh výstavy: vlastná, repríza
Cieľ výstavy: Porovnanie fosílií listov drevín z paleobotanickej zbierky geologického fondu Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi s ich žijúcimi príbuznými druhmi v repríze výstavného podujatia na pôde partnerského múzea

Katalóg: nie
Plocha: 29 m²

14.

Názov výstavy: **Ľudovít Štúr a jeho doba**
Autor - komisár: Mgr. Jaroslava Kupčoková
Termín konania: 10. september 2015 – 16. október 2015
Miesto inštalácie: výstavné priestory múzea
Druh výstavy: vlastná
Cieľ výstavy: Priblíženie života a diela Ľudovíta Štúra a jeho spolubojovníkov v kontexte udalostí prvej polovice 19. storočia a ich vplyvu na dianie v hornonitrianskom regióne v podobe múzejno-archívneho výstavného podujatia v spolupráci Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky Štátneho archívu v Nitre, pobočka Bojnice, príspevok k aktivitám Roka Ľudovíta Štúra, vyhláseného na rok 2015 vládou Slovenskej republiky

Katalóg: nie
Plocha: 49 m²

15.

Názov výstavy: **Vavrinec Benedikt z Nedožier 1555 – 1615**
Autor - komisár: PhDr. Iveta Géczyová
Termín konania: 17. september 2015 – 16. október 2015
Miesto inštalácie: foyer múzea
Druh výstavy: vlastná
Cieľ výstavy: Prezentácia venovaná 460. výročiu narodenia a 400. výročiu úmrtia Vavrinca Benedikta z Nedožier, súčasť podujatí septembrových Dní európskeho kultúrneho dedičstva

Katalóg: nie
Plocha: 2,15 m²

16.

Názov výstavy: **Čo ukrývajú bojnické travertíny**
Autor - komisár: Ing. Katarína Keratová, Mgr. Natália Abusultan Danišová
Termín konania: 22. október 2015 – 4. december 2015
Miesto inštalácie: výstavné priestory múzea
Druh výstavy: vlastná
Cieľ výstavy: Doloženie významu a výnimočnosti lokality Bojnice prvou spoločnou prezentáciou nálezov zhromaždených

- v archeologickom a geologickom fonde Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi
- Katalóg:* nie
Plocha: 49 m²
- 17.
- Názov výstavy:** **Ľudovít Štúr a jeho doba**
Autor - komisár: Mgr. Jaroslava Kupčoková
Termín konania: 2. november 2015 – 13. november 2015
Miesto inštalácie: kultúrno-spoločenská miestnosť Obecného úradu v Nedožeroch-Brezanoch
- Druh výstavy:** vlastná
Cieľ výstavy: Priblíženie života a diela Ľudovíta Štúra a jeho spolubojovníkov v kontexte udalostí prvej polovice 19. storočia a ich vplyvu na dianie v hornonitrianskom regióne v podobe putovnej časti výstavného podujatia, príspevok k aktivitám Roka Ľudovíta Štúra, vyhláseného na rok 2015 vládou Slovenskej republiky
- Katalóg:* nie
Plocha: 49 m²
- 18.
- Názov výstavy:** **Jozef Damko na radnici**
Autor - komisár: Mgr. Andrej Richter, PhDr. Iveta Géczyová (komisár)
Termín konania: 7. november 2015 – 12. december 2015
Miesto inštalácie: obradná sieň obecného úradu Nitrianske Pravno
Druh výstavy: prevzatá
Cieľ výstavy: Pocta osobnosti vynikajúceho sochára európskeho významu Jozefa Damka cestou výstavy jeho diel v mieste jeho rodiska – Nitrianskom Pravne; súčasť podujatí k Roku Jozefa Damka
- Katalóg:* nie
Plocha: 70 m²
- 19.
- Názov výstavy:** **Ľudovít Štúr a jeho doba**
Autor - komisár: Mgr. Jaroslava Kupčoková
Termín konania: 8. december 2015 – 8. december 2015
Miesto inštalácie: priestory základnej školy Lehota pod Vtáčnikom
Druh výstavy: vlastná, repríza
Cieľ výstavy: priblíženie života a diela Ľudovíta Štúra a jeho spolubojovníkov v kontexte udalostí prvej polovice 19. storočia a ich vplyvu na dianie v hornonitrianskom regióne v podobe putovnej časti výstavného podujatia, príspevok k aktivitám Roka Ľudovíta Štúra, vyhláseného na rok 2015 vládou Slovenskej republiky
- Katalóg:* nie
Plocha: 25 m²

20.

Názov výstavy: **Šťastné a veselé**
Autor - komisár: Mgr. Branislav Geschwandtner, Mgr. Marta Rusinová
Termín konania: 10. december 2015 – trvá
Miesto inštalácie: výstavné priestory múzea
Druh výstavy: vlastná
Cieľ výstavy: Zachovávanie tradícií Vianoc a vianočných výstav v Hornonitrianskom múzeu v Prievidzi prostredníctvom filakartie a jedného z ďalších, postupne miznúcich zvykov – zasielania vianočných pozdravov

Katalóg: nie
Plocha: 49 m²

21.

Názov výstavy: **Príbehy z múzea**
Autor - komisár: Soňa Beláková
Termín konania: 11. december 2015 – 14. december 2015
Miesto inštalácie: foyer múzea
Druh výstavy: vlastná
Cieľ výstavy: Prezentácia diel vzniknúcich v rámci aktivít projektu Tvorivé výpravy do minulosti, ktorý pomocou príbehov predstavil techniky a výrobné postupy dávnych i nedávnych dôb jednej zo špecifických skupín návštevníkov múzea

Katalóg: áno

VIII. EDIČNÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

A. EDIČNÁ ČINNOSŤ MÚZEA

Výsledky edičnej činnosti z predchádzajúceho roku múzeom v hodnotenom období nedosiahlo a vrátilo sa k realizácii edičných počinov obsahujúcich pozvánky, plagáty, čiastočne pracovné zošity a inú drobnú tlač. Práve výrazná absencia finančných prostriedkov v rozpočte múzea obmedzuje túto oblasť činnosti múzea a tak obnova vlastivedného zborníka ostala iba nenaplneným zámerom.

V roku 2015 sa vytlačilo 17 druhov pozvánok s informáciami o výstavách a iných podujatiach v celkovom náklade 916 kusov. Kategória letáková forma a drobné tlače obsahovala 34 druhov v celkovom náklade 1835 kusov. Ďalšou formou edičnej práce múzea boli plagáty na propagáciu výstav, sprievodných podujatí k výstavám a výchovno-vzdelávacích podujatí na reklamných plochách múzea, ktorých náklad bol 80 kusov z 21 druhov. Všetky edičné tituly múzea sa však vyznačovali kvalitnou grafikou pozvánok, ktorá spolu s nápaditými názvami výstav a múzejných podujatí vytvára prvotné predpoklady pre návštevnícky záujem.

K pozitívam edičnej činnosti patria dva edičné tituly, vydané len v závere roka. Jedným z nich je katalóg k výstave Tvorivé výpravy do minulosti, ktorá bola súčasťou rovnomeného projektu z grantového systému ministerstva kultúry v programe Podpora kultúrnych aktivít znevýhodnených skupín. Zostavenie i vydanie prvého múzejného pexesa v náklade 500 kusov sa realizovalo ako jedna z aktivít v rámci projektu Múzejné hry, s ktorým múzeom uspelo v grantovom systéme Nadácie COOP Jednota v programe Nech sa nám netúlajú.

B. PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ PRACOVNÍKOV MÚZEA

Súpis publikačnej činnosti pracovníkov múzea za hodnotené obdobie mesiacov január – december 2015 obsahuje 56 záznamov, ich charakter je popularizačno-informačný, propagačno-prezentačný a podelilo sa o ne desať autorov, ktorých personálne bibliografie boli obohatené o náležitý počet prírastkov. Okrem pripomienky výročia vzniku Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi a obzretia sa za jeho tridsaťročnou činnosťou, informáciách o zberateľskom hnutí, vzniku múzejníctva v regióne i zaujímavostiach zbierkového fondu (*90 rokov múzejníctva na hornej Nitre*), sa celkovo 55 publikovaných článkov venuje propagácii 70. výročia ukončenia druhej svetovej vojny a aktuálne prebiehajúcich (*Prekliatie vojny, Ako plynie čas, Kamenný herbár, Ľudovít Štúr a jeho doba, Čo ukrývajú bojnické travertíny, Šťastné a veselé*) i pripravovaných výstav (*Vtáky pod lupou*), prezentácií múzejných aktivít (*Múzejné hry, Za poznaním sveta, Tvorivé výpravy do minulosti, Odkrytie minulosti*), osobností (František Madva, Rok Ľudovíta Štúra), ale i kultúrneho podujatia nadregionálneho významu (*30. Hornonitrianske folklórne slávnosti*), popularizácii parku Skotňa v Prievidzi i aktivity, ktorá sa venovala takmer zabudnutým udalostiam z januára 1945 v obci Cigeľ (*Pre pamäť*); v tlačenej i elektronickej podobe bola publikovaná séria článkov so súťažou pre čitateľov regionálneho periodika MY Hornonitrianske noviny k sedemdesiatemu výročiu ukončenia druhej svetovej vojny (*Horná Nitra v období druhej svetovej vojny*), pripomenuté boli takisto ľudové tradície v podobe vianočného koledovania a zvyšný 1 príspevok vznikol ako záverečná práca vysokoškolského štúdia krízového manažmentu, v ktorom sa hovorí aj o riadení evakuácie predmetov kultúrneho dedičstva v modelovej situácii Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi. Zdrojom jednotlivých príspevkov sú printové regionálne periodiká (MY Hornonitrianske noviny, Prievidzsko, Prievidzský občasník), bulletin vo forme ročenky (Hornonitrianske folklórne slávnosti 30. ročník), katalógy vo forme skladačiek, poster, na verejnom priestranstve inštalované informačné tabule (Parkotvor), respektíve sú dostupné na webových stránkach, internetových portáloch a spravodajských magazínoch (Naša Prievidza SME, webové stránky múzeí, Topky).

Sledovať publikačnú činnosť odborných pracovníkov múzea, zhromažďovať údaje, systematicky dopĺňať záznamy a aktualizovať personálne bibliografie v centrálnej databáze bibliografií zamestnancov múzea je úloha, ktorú každoročne definuje Plán hlavných úloh Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi a ktorej plnenie je v rámci základných knižničných činností poverený

zabezpečovať múzejný knihovník. Faktické vyhodnotenie publikačnej činnosti pracovníkov múzea je obsahom nasledujúceho súpisu bibliografických odkazov.

IX. ODBORNÁ A METODICKÁ ČINNOSŤ

Základom metodickej a odbornej činnosti sú najmä poznatky a skúsenosti nadobudnuté v múzejnej praxi, ktoré sú sprostredkované viacerými formami rôznym záujemcom. Odborné rady, návody a odporúčania zamestnancov múzea aj v roku 2015 smerovali jednak k inštitúciám, kolektívom i jednotlivcom. Cenný je záujem zo strany študujúcej mládeže, pre ktorú múzejníci navrhovali témy do stredoškolskej odbornej činnosti a v prípade zvolenej problematiky vystupovali aj ako konzultanti či vedúci prác. Z tejto oblasti bolo poskytnutých 22 konzultácií a viaceré práce s postupom do celoslovenského kola sa umiestnili na popredných miestach a získali ocenenie. Súčasne odborní pracovníci vystupovali aj ako lektori v projektoch Junior Achievement Slovensko a Podnikanie v cestovnom ruchu. Z celkového počtu 97 konzultácií prináležala odborná pomoc v 18 prípadoch zástupcom inštitúcií.

Samotná metodická činnosť múzea takmer tradične sa sústredila do dvoch oblastí, a to jednak do oblasti spolupráce a pomoci všetkým záujemcom o múzejnú prácu a do oblasti metodickej pomoci obecným kronikárom a miestnym samosprávam pri zostavovaní kronikárskych záznamov.

V prvej oblasti sa pozornosť sústredila jednak na vytvorenie databázy múzejných zariadení, pracujúcich aktívne v regióne horného Ponitria, a čiastočne sa monitorovala ich činnosť s cieľom získania prehľadu programovej ponuky návštevníckej verejnosti a možnosti budúcej vzájomnej spolupráce. Múzeum už dlhodobo spolupracuje s viacerými zariadeniami múzejného charakteru v regióne hornej Nity. Pozitívne možno hodnotiť spoluprácu s Obecným múzeom v Nedožeroch-Brezanoch (úprava exponátov, vytvorenie evidencie zozbieraných dokladov, revízie zhromaždených dokladov), s Múzeom a galériou Jána Procnera v Handlovej (teoretická pomoc a participácia pri realizácii nových expozično-prezentačných zámerov), s Expozíciou tradičného bývania a zamestnania v Diviakoch nad Nitricou – Mačove (pomoc pri klasifikácii nadobudnutých predmetov a ich uplatnenie v expozícii, teoretická pomoc pri príprave projektu a spoločná realizácia tvorivých aktivít), Pamätná izba v Diviakoch nad Nitricou (klasifikácia zhromaždených dokladov). Úsilie a aktivity, na ktorých participovali odborní zamestnanci múzea, pomohli vo všetkých prípadoch vytvoriť hodnotné prostredie nielen na prezentáciu, ale aj zhromažďovanie nových dokladov.

Druhá oblasť sa zameriavala na realizáciu spoločných koncepčných zámerov s Regionálnym kultúrnym centrom v Prievidzi pre oblasť metodickej práce v činnosti kronikárov miest a obcí regiónu hornej Nity. Ponuku konzultácií kronikárom v samospráve pri spracovávaní ročných záznamov do obecných a mestských kroník rozšíril Metodický deň, ktorý doplnil dlhodobo realizovaný seminár Na pomoc kronikárom.

K ďalšiemu druhu aktivít odbornej práce múzea prináležalo zapožičiavanie výstav a zbierkových predmetov ostatným partnerom, a to najmä domácim (do expozícií: Múzeum polície SR v Bratislave, Slovenské banské múzeum v Banskej Štiavnici, SNM-Archeologické múzeum v Bratislave, Obecné múzeum v Nedožeroch-Brezanoch, Katedra geológie a paleontológie Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a Botanického ústavu SAV v Bratislave). V hodnotenom období múzeum zapožičalo zbierky prostredníctvom samostatnej výstavy nasledovným subjektom: Múzeum juhovýchodnej Moravy v Zlíne, Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici a Mestské múzeum v Senci. Súčasne pokračovali výpožičky zbierkových predmetov z predchádzajúceho obdobia – Ostravské múzeum, Archeologický ústav Akadémie vied Českej republiky v Brne. Jednotlivé výpožičky prispievali k šíreniu poznatkov o histórii, kultúre a prírodných pomeroch regiónu hornej Nitry i samotného múzea.

Múzeum zotrvalo aj v dlhodobom projekte Zväzu múzeí na Slovensku – Poklady v múzeách na Slovensku, ktorého zámerom je edičný titul prezentujúci najvýznamnejšie zbierkové predmety. Múzeum spracovalo textový aj obrazový materiál o piatich predmetoch z archeologického a etnologického fondu múzea. Odmietnutie projektu v grantovom systéme Ministerstva kultúry Slovenskej republiky i v projektovej schéme Úradu vlády síce znamenalo pozastavenie, ale komplexná príprava naďalej zotrvala.

Pozitívne je nutné hodnotiť aj spoluprácu so školami (najmä Obchodná akadémia Prievidza, Stredná škola obchodu a služieb Prievidza a Gymnázium v Novákoch). Odborní pracovníci múzea poskytli konzultácie k prípravným postupom a k procesu organizovania rôznych podujatí i poradenstvo pri príprave sprievodných aktivít.

Odborný potenciál múzea sa uplatnil aj v činnosti rozmanitých odborných spoločností a záujmových združení. Kurátori a kustódi zbierok múzea a ďalší odborní pracovníci pracovali aj ako členovia odborných komisií a poradenských zborov pri vedeckých spoločnostiach, záujmových združeníach a iných kultúrno-výchovných ustanovizniach (Slovenská národopisná spoločnosť, Slovenská archeologická spoločnosť, Genealogicko-heraldická spoločnosť, Slovenský komitét ICOM, Zväz múzeí na Slovensku, K-2000, združenie na podporu regiónu hornej Nitry, Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi) a niektorí aj ako zástupcovia komisií pri miestnych samosprávach (mesto Prievidza, obce Cigeľ, Zemianske Kostolány a Nitrianske Pravno).

V hodnotenom období došlo k napĺňaniu záväzkov z realizácie projektu v rámci Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika na obdobie rokov 2007 – 2013 (Západné Karpaty – spoločná hranica realizovaného v rokoch 2008 – 2010) a to prezentáciou podujatia pod názvom *Očarený chrobákmi a inou háved'ou* z Múzea juhovýchodnej Moravy ve Zlíne, ktoré sa realizovalo v mesiacoch január a február vo výstavných priestoroch Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi. Súčasťou aktivít udržateľnosti partnerstva bola i realizácia sprievodného podujatia k výstave *Očarený chrobákmi a inou háved'ou* – prednáška autora, v ktorej ponúkol pohľad do sveta hmyzu. Múzeum

o udržateľnosti projektu v rámci kritérií Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika na obdobie rokov 2007 – 2013 predložilo v stanovenom termíne následnú monitorovaciu správu aj s obrazovou dokumentáciou spoločne usporiadaných aktivít i o využití výsledkov projektu.

XI. KNIŽNICA

Za obdobie od 1. januára do 31. decembra 2015 zaznamenala knižnica Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi obohatenie, aktualizáciu a doplnenie svojho knižničného fondu oproti poslednému hodnotenému obdobiu o 521 kníh, časopisov, novín a iných dokumentov (kúpa: 142, dar: 350, výmena: 21, povinný výtlačok: 2, vlastné: 4, iný spôsob získania: 2). Knižničný fond k 31. decembru 2015 tvorí 14.796 knižničných jednotiek. Celkovú sumu akvizícií v hodnotenom období tvoria tituly získané v minulom období formou daru, kúpy, výmeny, vlastným nadobudnutím a iným spôsobom získania. Všetky svojím odborným záberom charakterizujú pestrosť múzejných činností i aktivít, vyvíjaných hornonitrianskymi múzejníkmi i za cenu nerefundovaných nákladov a často vo vlastný neprospech. Okrem akvizícií knižných titulov múzeum v súčasnom období odoberá a iným spôsobom zabezpečuje 14 titulov periodík (noviny, časopisy, zborníky...). Kolekciu zaujímavých titulov kníh i periodík, hlavne odbornej muzeologickej literatúry, získala múzejná knižnica na začiatku apríla vďaka aktivite Slovenského národného múzea, ktoré darom ponúklo množstvo starších publikácií zo svojej produkcie. Všetky novozískané akvizície z obdobia prvého i druhého polroka 2015 boli prostredníctvom katalogizačného modulu knižničného systému Clavius riadne zaevidované a stav elektronickej evidencie knižničného fondu Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi, vedenej v Regionálnom knižničnom informačnom systéme Trenčianskeho samosprávneho kraja, sa zhoduje z fyzickým stavom fondu a počtom záznamov v prírastkovom zozname kníh. Na kúpu knižných a periodických titulov bolo v roku 2015 z rozpočtu múzea vynaložených 1510,34 €. Pri samotnej práci knižnica pristupuje na vzdialenú plochu servera clavius.tsk.sk, naplno využíva možnosti knižnično-informačného systému Clavius a jeho licenčne dostupných modulov, ktoré dopĺňa ďalšími analogickými činnosťami.

Pri realizácii výpožičiek jednotlivých položiek pracovisko múzejnej knižnice využíva on-line katalógy na stránkach Regionálneho knižničného informačného systému Trenčianskeho samosprávneho kraja a interné lokačné zoznamy. Lístkové katalógy – názvový, autorský, tematický, číselný – sú od prechodu zo systému Libris na systém Clavius a spustení on-line katalógov využívané už len sporadicky. V prípade neúspešného hľadania v on-line katalógu knižnice a na požiadanie je však naďalej možné požadovaný titul vyhľadať v klasických lístkových katalógoch. (Lístkové katalógy evidujú všetky dokumenty získané do fondu knižnice od jej vzniku do roku 2009.) Prostredníctvom katalogizačného modulu knižničného systému Clavius zaevidovala múzejná knižnica v sledovanom období dvanástich mesiacov roka 2015 celkom 2953 výpožičiek v prezenčnej forme. Interní čitatelia si v rámci pracovno-vzdelávacieho procesu vypožičali 1618 titulov, z ktorých 1470 bolo knižných a 148 periodických. Externí

bádatelia pátrali po informáciách v 1335 tituloch, z toho 183 knižných a 1152 periodických.

Používatelia špeciálnej knižnice múzea môžu pri svojom štúdiu čerpať z okamžite dostupných knižničných jednotiek uložených v knižnici, v dvojmiestnej študovni a v príručnom archíve. Medzi tematicky, respektíve číselne usporiadanými knižničnými jednotkami a knižničnými regálmi, viditeľne označenými kódom podľa Medzinárodného desatinného triednika a slovným názvom príslušnej triedy, majú svoje stále miesto nové knižničné jednotky a regál s periodickou tlačou. V prípade požiadavky na položky knižničného fondu, ktoré sú uložené v knižničnom depozitáre objektu detašovaného pracoviska na Ulici V. Clementisa, si knižnica vyhradzuje 48 hodinovú dodaciu dobu potrebnú na zabezpečenie a dovoz požadovaných titulov. V sledovanom období mesiacov január – december 2015 sa pri „samovzdelávaní“ do kolónky návštev múzejnej knižnice zapísalo 339 návštevníkov. Zamestnanci múzea, ktorých je v zozname registrovaných čitateľov 27, vstúpili do priestorov múzejnej knižnice za účelom štúdia 297 krát a 27 externých bádateľov z radov širokej verejnosti 42 krát.

Múzejná knižnica v sledovanom období zrealizovala 4 výpožičky prostredníctvom Medziknižničnej výpožičnej služby, o ktoré bola žiadaná čitateľmi z radu zamestnancov múzea i externými bádateľmi a čitateľmi knižníc v rámci Slovenskej republiky.

Vyhľadávanie v on-line katalógu Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi štatisticky zaznamenalo 88.920 otázok a 501 vstupov do katalógu (plus 41 otázok a 25 vstupov do katalógu Carmen). Podiel na celkových sumách vyhľadávaní (2.456.265) a vstupov (13.188) do Súborného katalógu TSK nie je možné bližšie špecifikovať.

Evidencia bázy zápisov o uverejnených článkoch a informáciách je každoročne základom k zostaveniu súpisu bibliografických záznamov o múzejných činnostiach a dianí okolo Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi, ako o nich informuje periodická tlač regionálneho, celoslovenského i zahraničného charakteru v priebehu celého roka. Jej systematické budovanie prinieslo za dvanásť mesiacov roka 2015 dovedna 321 výstrižkov. Výskyt zmienok v periodických médiách možno oproti minulým hodnoteným obdobiam považovať za ustálený a ich počet patrí do lepšieho priemeru.

Knižnica pri svojej činnosti vyhotovila podklady k vecnému vyhodnoteniu projektu *Systematická akvizícia – záruka kvalitných knižničných služieb*, ktorý múzeum úspešne realizovalo na sklonku roka 2014, podieľala sa na príprave štatistických údajov a textových podkladov pre vyhodnotenie činností a hospodárenia Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi v roku 2014 za Oddelenie informácií a marketingu, ktorého je organizačnou jednotkou, zostavila dáta pre elektronický formulár Ročný výkaz KULT 10-01 o knižnici za rok 2014, doplnila údaje za pracovisko knižnice pre múzejnú štatistiku AMSIS i do Ročného výkazu KULT 09-01 o múzeu za rok 2014 pre Ministerstvo kultúry SR a zaktualizovala, verifikovala a doplnila údaje pre súborný katalóg periodík SR a adresár knižníc spravovaný Univerzitnou knižnicou v Bratislave.

V priebehu roka 2015 knižnica Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi zareagovala na výzvu a aktívne sa zapojila do Národnej licencie elektronických informačných zdrojov, ktoré zabezpečuje Slovenská národná knižnica pre všetky akademické, vedecké, verejné a špeciálne knižnice na Slovensku. V súčasnosti je jednou z viac než 160 plne zaregistrovaných inštitúcií s bezplatným prístupom do vedeckých databáz od spoločnosti EBSCO Publishing. Samotný prístup je možný nielen na pracovisku knižnice, ale prostredníctvom intranetu na všetkých pracovných staniciach.

Po minuloročnej realizácii projektu *Systematická akvizícia – záruka kvalitných knižničných služieb* bolo v priebehu roka 2015 úspešné i jeho pokračovanie s poradovým číslom II. Žiadosť o dotáciu projektu vo výške 1.662,00 € bola rozhodnutím Ministerstva kultúry Slovenskej republiky z 25. marca 2015 podporená sumou 500,00 €. Projektom podaným na sklonku kalendárneho roka 2014 do Grantového systému Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v podprograme Akvizícia knižníc pokračovalo pracovisko múzejnej knižnice v dopĺňaní knižničného fondu múzea o nové tituly z oblasti vedeckej literatúry, odborných múzejných titulov z domácej a zahraničnej produkcie, ale aj knihy prinášajúce aktuálne poznatky z oblasti konzervátorských a reštaurátorských vied. Samotná realizácia projektu rovnako úspešne prebehla podľa navrhovaného časového harmonogramu v mesiacoch september – november 2015. Uzatvorenie zmluvy o poskytnutí dotácie medzi zmluvnými stranami z 10. júla 2015, zostavenie podkladov, postupný výber a konečné nadobudnutie viedlo k získaniu 48 nových knižných titulov v celkovej sume 592,57 €. Spracovaním v evidencii knižničných jednotiek analogickou i elektronickou formou bol knižničný fond Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi obohatený o rovnaký počet prírastkových čísiel.

V roku 2015 sa pracovisko múzejnej knižnice aktívne podieľalo na 1 prezentačnom podujatí (*Stanú sa z nich muzeálie?*), ktoré sa v programovej ponuke kultúrno-vzdelávacích a prezentačných aktivít Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi objavilo v rámci súboru aktivít k Medzinárodnému dňu múzeí (*Múzeum dokorán*) s predĺženou inštaláciou k 1. júnu 2015. Z ostatných, predbežne plánovaných podujatí, navrhovaných Plánom hlavných úloh pracoviska knižnice na rok 2015, nebolo do konečnej podoby programovej ponuky múzea zaradené a v hodnotenom období realizované žiadne podujatie. V mesiacoch január – december 2015 však pracovisko múzejnej knižnice naďalej prispievalo v rámci kultúrno-výchovných podujatí organizovaných ostatnými zamestnancami múzea odbornou literatúrou k doplneniu obrazových alebo trojrozmerných prezentácií. Využitie technológie dotykového počítača vo výstavných priestoroch umožnilo zostaviť obsahovú náplň a túto v medziach intuitívneho užívateľského prostredia spracovať do podoby sprievodných interaktívnych prezentácií k aktuálne inštalovaným výstavám (*Očarený chrobákmi a inou háved'ou, Prekliatie vojny, Ako plynie čas, Čo ukrývajú bojnícké travertíny, Šťastné a veselé*).

XII. PREZENTÁCIA A PROPAGÁCIA

A. KULTÚRNO-VZDELÁVACIA ČINNOSŤ

Kultúrno-vzdelávacia činnosť Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi sa v prvom polroku 2015 niesla v znamení doznievajúcich reminiscencií na deväť desaťročí organizovanej múzejnej činnosti v regióne horného Ponitria, na ktoré dnešní zamestnanci nadviazali oslavami tridsaťročného pôsobenia novodobej múzejnej inštitúcie na pôde mesta Prievidza. Druhý polrok patril najmä letným a vianočným podujatiam, vynoveným podobám stálej expozície a múzejných hier, či osobnosti Ľudovíta Štúra. V duchu svojho základného poslania pripravili hornonitrianski múzejníci 166 kultúrno-výchovných, edukačných a krátkodobých prezentačných podujatí v priestoroch múzea i mimo neho. Vybrané aktivity z programovej ponuky múzea navštívilo 4661 záujemcov z cieľových skupín i z radov širokej verejnosti, 3169 z nich boli deti a mládež a 1492 dospelí. Tradične rôznorodá skladba podujatí ponúkla od januára do decembra 2015 osvedčené možnosti, ako múzejne vzdelávať, ale i niektoré nové formy. V štatistike je možné nájsť 13 vernisáží výstav, 23 prednášok, 12 prezentácií, 7 kombinovaných podujatí, 22 tvorivých dielní a 13 iných podujatí. V hodnotenom období sa najvyužívanejším vyjadrovacím jazykom kultúrno-výchovnej činnosti stali prednášky a tvorivé dielne. Najpočetnejšiu formu využili prednášajúci v rámci 6 podujatí z cyklu cestovateľských rozprávání (*Za poznaním sveta: Západné Turecko; JAR, Lesotho a Svazijsko; Mexiko; Kirgizsko; Rumunsko a Moldavsko; Londýn*), 6 prednášok odznelo v rámci aktuálne inštalovaných výstav (*Očarený chrobákmi a inou háved'ou, Prekliatie vojny, Ako plynie čas, Ľudovít Štúr a jeho doba, Čo ukrývajú bojnické travertíny*), respektíve revitalizovanej inštalácie stálej expozície (*Historiae Superior Nitriensis*), 1 bola špeciálnym sprievodným podujatím k výstave (*Svet hmyzu*), dve opakovania malo „na mieru“ pripravené podujatie s historickou tematikou (*Náš svet v dávnych dobách*) i prednáška z ponuky stálych kultúrno-vzdelávacích podujatí pre školákov (*Za dverami múzea*), štyrikrát sa zopakovalo a svoje možnosti ďalej rozvíjalo alternatívne využitie veľkoplošnej tlače (*Chránené územia horného Ponitria*), 1 prednáška bola návratom k osobnosti M. R. Štefánika (*Milan Rastislav Štefánik - strojca slovenskej slobody*), 1 sa v Roku Ľudovíta Štúra venovala významnej osobnosti našich dejín špeciálne pre potreby združenia (Klub Bôbarov) a 1 výročiu prvej zmienky jednej z hornonitrianskych obcí (*Z dejín obce Sebedražie*); témou ďalšej boli pri príležitosti Týždňa vedy a techniky na Slovensku zvukové zariadenia a prístroje zo zbierkových fondov múzea (*Pokrok v múzeu: Prenos zvuku*), 1 prednáška je už štvrtý rok v rade zameraná na samotné počiatky kultúrnej krajiny v regióne (*Osídľovanie horného Ponitria*), 2 sa venovali zaujímavostiam zbierkových fondov histórie (*Predmety ako svedkovia času*) i geológie (*Horniny ako stavebný materiál*) a ďalšia prednáška „na mieru“ šľachtickým sídlam na našom území (*Hrady, zámky a kaštiele Slovenska*). Len ako dočasne nízky bol pri polročnom hodnotení kultúrno-vzdelávacej činnosti Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi vnímaný počet tvorivých dielní. Ten oproti predpokladom vzrástol v druhom polroku 2015 viac ako trojnásobne a vo výpočte podujatí zaostáva za prednáškami len o jedno. Po návrate k ľudovým zvykom v najveselšom období roka spojenom s výrobou masiek (*Fašiangové veselie*) a 11 jeho opakovaní, jarnom vydaní podujatia z cyklu Prázdninové stredy v múzeu (*Krasoň krásavec*),

ďalšej podobe sprievodného podujatia k výstave (*Zázračný svet chrobákov môže očariť aj Vás...*) s 5 opakovaniami, osvedčenom lektorovanom zdobení kraslíc (*K Veľkej noci*) či modelovaní pod odborným dohľadom (*Príťažlivosť hlíny II.: tvorivá dielňa*), došlo v letnom období na 8 pokračovaní cyklu Prázdninové stredy v múzeu (*Príroda mojimi rukami, Záhady v múzeu, Šaty robia človeka, Čo nežije, ožije, Farebná minulosť, Zložené z čriepkov, V mešci i v peňaženke, Od dreva k slame*), 3 tvorivé podujatia boli súčasťou aktivít projektu Tvorivé výpravy do minulosti (*Príbeh jaskyne, Príbeh džbánku, Príbeh džbánku II.*) a napokon predsviatočný tvorivý týždeň Vianoce v múzeu sa zapísal 6 dielňami (*Papierový pondelok, Utešený utorok, Slamená streda, Šúpolový štvrtok, Perníkový piatok, (Ne)nákupná nedeľa*). Za prednáškami a tvorivými dielňami takmer v jednej línii stoja až tri, pôvodný zámer autorov vyjadrujúce formy. Tradične najpočetnejšou formou a zároveň neodmysliteľnou súčasťou kultúrno-výchovnej činnosti sú vernisáže expozícií, krátkodobých výstav a prezentačných podujatí (*Očarený chrobákmi a inou hávedou, Prekliatie vojny, Faleristika pre každého, Memento, Historiae Superior Nitriensis, Ako plynie čas, Príťažlivosť hlíny II., Ľudovít Štúr a jeho doba, Čo ukrývajú bojnické travertíny, Ľudovít Štúr a jeho doba – Nedožery-Brezany, Jozef Damko na radnici, Šťastné a veselé, Príbehy z múzea*). Rovnako ako forma vernisáží bola v hodnotenom období úspešná forma iné podujatia. Možno medzi nimi nájsť 1 stretnutie, ktorého každoročnou náplňou býva tiež konfrontácia dnešných kultúrno-vzdelávacích foriem s formami z doby pred desiatimi, dvadsiatimi i tridsiatimi rokmi (*Priateľské stretnutie múzejníkov*), 1 oceňovanie inštitúcií, kolektívov a jednotlivcov pôsobiacich v oblasti kultúry (*Kultúra 2014*), 1 spojenie premietania s besedou o udalostiach v obci Cigeľ na sklonku druhej svetovej vojny (*Pre pamäť*), 2 semináre, ktoré boli venované najväčšiemu vojnovému konfliktu v dejinách (*Horná Nitra a druhá svetová vojna*) a miestnym dejinám, ich kronikárskemu zaznamenávaniu a ponuke programov pre zástupcov samospráv (*Metodický deň*), 2 inscenované podujatia, jedno ako hlavný program májovej Noci múzeí (*Na hornonitrianskom stole*), jedno ako sprievodnú aktivitu júnového 30. ročníka Hornonitrianskych folklórnych slávností (*Ľúbozvuky*), 1 festival (*Hornonitrianske folklórne slávnosti*), 1 slávnosť venovanú 460. výročiu narodenia a 400. výročiu úmrtia Vavrinca Benedikta z Nedožier (*Humanista z Nedožier*), 1 špeciálne podujatie založené na hre, tvorivosti, regionálnej výuke i oddychu a plánované na celý školský rok (*Múzejné hry*), 1 poradenskú službu s návodom na súkromný genealogický výskum (*Ako na rodostrom*) v rámci súboru kombinovaných podujatí ku Dňom európskeho kultúrneho dedičstva (*Za bránou múzea*), 1 vyhodnotenie etnologickej súťaže v jej IV. ročníku (*Mjartanove Sebedražie*), 1 spomienkové podujatie v Roku Jozefa Damka, ktorý na rok 2015 vyhlásilo obecné zastupiteľstvo v Nitrianskom Pravne (*Memoriae - Pocta Jozefovi Damkovi*) a na záver roka 1 tradičné múzejné soirée (*Vďaka vám...*). O podujatie menej než predchádzajúce dve formy dosiahli v sledovanom období prezentácie. Prezentačný charakter máva v podmienkach Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi už tradične časť podujatí v rámci osláv Medzinárodného dňa múzeí i Dní európskeho kultúrneho dedičstva. V piatok a v sobotu 15. a 16. mája 2015 sa pod jednotným názvom Múzeum dokorán ukryli 4 (*Prievidzské cechové dni X. Sitári, Hádajte!, Poradíme – poslúžime, Stanú sa z nich muzeálie?*); vo štvrtok a v piatok 17. a 18. septembra 2015 pod názvom *Za bránou múzea 2* (*Spievanky z múzea, Hádanky z múzea*). Z piatich pokračovaní cyklu prezentácií, pripomínajúcich 90. výročie

organizovanej múzejnej činnosti v regióne horného Ponitria (*90 rokov múzejníctva na hornej Nitre*), plánovaných na prvý polrok 2015, sa pre nedostatok času a priestoru uskutočnili len 4. Zvyšných 5 prezentácií bolo výsledkom stálej spolupráce s partnerskými inštitúciami – Kultúrnym a spoločenským strediskom Prievidza (*Umenie regiónu, Umenie regiónu s puncom zimy a Vianoc*), Občianskym združením HIPO Mačov (*13. ročník Mačovských gazdovských dvorov*); v organizácii viacerých subjektov (Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi, Kultúrne a spoločenské stredisko Prievidza, Mesto Prievidza, ...) pripravovaný 30. ročník Hornonitrianskych folklórnych slávností priniesol vďaka múzejným konzervátorom zaujímavú prezentáciu tradičných textilných techník (*Ozdobte sa!*) a šieste pokračovanie spolupráce s kultúrnym domom v Kaniaňke kombinované podujatie na tému prípravy tradičných jedál a stolovania (*Hornonitrianske dobroty 2015*). Štatisticky najmenej zastúpenou kategóriou tak za dvanásť mesiacov roka 2015 zostali kombinované podujatia (*Zázračný svet chrobákov môže očariť aj Vás...*, *Prekliatie vojny - sprievodné podujatie*, *Ludovít Štúr a jeho doba - sprievodné podujatie*, *Čo ukrývajú bojnícke travertíny - sprievodné podujatie*), ktoré sprevádzali aktuálne prebiehajúce výstavné podujatia. Úplný výpočet kombinovaných podujatí v programovej ponuke Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi dopĺňa ešte prezentácia podôb tajuplných jánskych tradícií s hľadaním múzejných pokladov (*V znamení letného slnovratu*), tvorivou dielňou zavŕšené porovnanie slnečnej a zachmúrenej jesennej prírody (*Jesenné variácie: Dve tváre jesene*) a lektorovaná prezentácia s inscenačnými prvkami na tému tajuplných obradov obdobia zimného slnovratu (*Stridzie dni*). Z celkového počtu 166 podujatí najvyšší výskyt dosiahla v hodnotenom období spolu s prednáškami posledná menovaná forma – kombinované podujatia, ktoré dohromady dosiahli 38 opakovaní, tesne nasledovaných tvorivými dielňami s 37 opakovaniami.

V kalendárnom roku 2015 sa v oblasti múzejnej pedagogiky podarilo uskutočniť takmer všetky naplánované aktivity. Výnimku tvoril jedine odborný seminár odkaz štúrovský, ktorý sa neuskutočnil z dôvodu organizovania a vyhodnocovania iných prioritných podujatí múzea. Ich realizácia spadala do obdobia, v ktorom sa mal pripravovať a realizovať aj spomínaný seminár. Po dohode s vedením múzea došlo k jeho vynechaniu z pôvodného programu múzea ešte pred začatím osobitej propagácie, vďaka čomu nebolo meno múzea nijako poškodené.

Okrem prípravy, organizácie a realizácie spomínaných podujatí sa z pozície múzejného pedagóga podarilo v prvom polroku inovovať a znovu predložiť projekt *Múzejné hry* v rámci grantového programu nadácie COOP Jednota *Nech sa nám netúlajú*, ktorý bol tento krát nadáciou podporený v maximálnej výške finančného krytia uvedenom v programovej výzve. Po májovom podpísaní dohody o podmienkach poskytnutia finančného grantu sa popri plnení bežných úloh začalo s vlastnou prípravou v projekte naplánovaných aktivít, ktorá spočívala v zostavení viacerých druhov originálnych múzejných pexies, skladačiek puzzle, koncepcie a obsahovej náplne náučnej spoločenskej hry o hornom Ponitri a v realizácii nákupov potrebných pomôcok a materiálov na hry a tvorivé dielne. So samotnou realizáciou podujatia *Múzejné hry* pre verejnosť sa začalo podľa plánu v druhú septembrovú stredu popoludní a pokračuje sa každú pracovnú stredu popoludní až do konca júna 2016, pričom múzejný pedagóg

priebežne pripravuje vždy nové podnety na múzejne zameranú výtvarnú činnosť v tvorivom kútiku, ktorý je popri stabilne ponúkaných hrách hlavnou súčasťou podujatia.

Kultúrno-vzdelávacia činnosť v roku 2015:

Vzdelávacie programy	40 podujatí	923 návštevníkov
Prednášky a besedy	75	2205
Kultúrne podujatia	16	479
Špecializované akcie	6	235
Iné podujatia	30	819
Spolu:	167 podujatí	4661 návštevníkov

Kultúrno-výchovná činnosť v porovnaní s minulým rokom vzrástla v počte podujatí o 11,43 % a aj v počte návštevníkov o 10,87 %.

B. PROPAGÁCIA MÚZEA

Z pera zamestnancov Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi vzišlo spojením propagačnej a publikačnej činnosti viacero popularizačných článkov, z ktorých 28 regionálne periodiká printového či online charakteru publikovali v období január – december 2015. MY Hornonitrianske noviny/Prieboj uverejnili 12 príspevkov, 1 príspevok vyšiel v Prievidzsku, 4 v Prievidzskom občasníku, 12 príspevkov bolo dostupných v celoslovenskom internetovom denníku SME.sk (Naša Prievidza).

Oddelenie informácií a marketingu v spolupráci s personálno-prevádzkovým referentom i ostatnými organizačnými zložkami Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi počas celého hodnoteného obdobia zaisťovali prostredníctvom riadenej informovanosti a kooperáciou s masovokomunikačnými prostriedkami napĺňanie jednotlivých aspektov marketingovej činnosti, ktorej cieľom je zabezpečenie dopytu po múzejných produktoch všetkých typov a foriem. Identifikácia stálych kontaktov priniesla 65 príspevkov odvysielaných v regionálnom Rádiu Beta, 5 príspevkov v regionálnej televízii RTV, 15 príspevkov v TASR, 8 v Slovenskom rozhlase, 3 príspevky v rádiu Regina, 1 príspevok odvysielala Slovenská televízia, 2 Televízia Markíza, po 1 regionálna televízia TV Považie a informačno-spravodajská televízia itv Považská Bystrica. Pravidelne o dianí v Hornonitrianskom múzeu v Prievidzi informujú aj Mestský rozhlas Prievidza, webový denník SME.sk (Naša Prievidza), spravodajský internetový portál prievidza.dnes24.sk, infotext Regionálnej televízie Prievidza, informačný portál Trenčianskeho samosprávneho kraja, videokanál VÚC Trenčín v službe YouTube a portál codnes.sk či oficiálne stránky mesta Prievidza, príležitostne tiež stránka Slovenskej faleristickej spoločnosti, Naše Novinky Prievidza online, Naše Novinky Senec online, Naše Novinky Považská Bystrica online, Mestské kultúrne stredisko Senec, Matica slovenská, sekcia Školský servis Tlačovej agentúry Slovenskej republiky, oficiálne stránky obce Sebedražie, mesta Považská Bystrica, občianskeho združenia VZOSTUP5, Spoločnosti slovenských archivárov, súkromná stránka Martina Dámera, spravodajský portál

Aktuality.sk, Folklorfest.sk, SME.sk (Naša Považská), školské portály Základnej školy svätého Augustína Považská Bystrica, Základnej školy s materskou školou Lazany, Základnej školy Lehota pod Vtáčnikom, Gymnázia V.B.N. Prievidza i Odborného učilišťa a Praktickej školy Prievidza, Mestský informačný kanál Považská Bystrica, Informačný portál rezortu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, a i.

Prezentácia a propagácia je aj náplňou správy webovej stránky Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi. Aktuality uverejňované na doméne www.muzeumpd.sk pravdivo, presne a včas informujú širokú verejnosť o podujatiach z programovej ponuky múzea i o dianí okolo múzea, zároveň sú zdrojom štatistických údajov o expozičných, výstavných či prezentačných podujatiach za jednotlivé hodnotené obdobia. Úplnosť, obsahová korektnosť, plnohodnotnosť a dostatočný časový predstih sú tak podmienené až dvojnásobne. Nad aktualizáciou webových stránok a jednotnej podoby redakčných príspevkov bdie pracovisko knižnice v úzkej spolupráci s jednotlivými organizačnými jednotkami Oddelenia informácií a marketingu i ostatnými oddeleniami Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi.

B.1. Štatistika návštevnosti webovej stránky múzea

Kontrola spätnej väzby, opodstatnenosti i kvality redakčnej činnosti a pravidelnej aktualizácie obsahovej stránky múzejného webového sídla na doméne www.muzeumpd.sk je náplňou štatistiky návštevnosti webovej stránky múzea za hodnotené obdobie. Úlohou domény je reprezentovať Hornonitrianske múzeum v Prievidzi v styku s najširšou verejnosťou a informovať ju o programovej ponuke podujatí a jej prípadných zmenách, ako i o ostatnom dianí vždy načas, korektne a v súlade so skutočnosťou, úlohou štatistiky je informovať o odozve verejnosti na realizované činnosti.

Od 1. januára do 31. decembra 2015 s doménou aktívne interagovalo 6737 návštev, o ktoré sa podelilo 4106 používateľov. Z celkového počtu návštev tvorí 58,81 % prvých návštev, čo znamená 3964 jedinečných, neduplicitných návštev, ktoré na múzejné stránky zavítali prvýkrát práve v sledovanom období mesiacov január – december 2015. Priemerná dĺžka jednej relácie boli 2 minúty a 42 sekúnd, pri prehliadaní bol zobrazený celkový počet 27.309 stránok, priemerne 4,05 stránky na jednu reláciu. Z hľadiska lokality vyhľadávania skončilo na prvom mieste Slovensko s 80,12 %, na druhom mieste Spojené štáty americké so 4,20 % a na treťom s 3,43 % je Brazília nasledovaná Českou republikou s 2,05 % a Veľkou Britániou s 1,08 %. V rámci Slovenskej republiky percentuálne vyjadrenie návštevnosti hovorí o prvom mieste krajskej metropoly Trenčín s 33,90 % relácií, druhom mieste Bratislavy s 24,23 %, treťom mieste bez miesta určenia (19,17 %) a až štvrtom mieste Prievidze s 5,65 % relácií. Návštevníci múzejnej domény najčastejšie prehľadávali Hlavnú stránku (22,24 %), za ktorou nasledujú stránky Kontakt s 5,40 %, Fotogaléria so 4,62 %, Program múzea so 4,00 % a stránka O múzeu s 3,05 % z celkového podielu. Webové stránky Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi dosiahli v sledovanom období 49,27 % návštevnosť priamou návštevnosťou, 26,35 % návštevnosť z vyhľadávania, t.j. prostredníctvom vyhľadávacieho nástroja, 20,84 % návštevnosť zo

sprostredkovania, t. j. prostredníctvom odkazu na inej lokalite a 3,52 % návštevnosť sprostredkovaním zo sociálnych sietí. Medzi typmi zariadení, prostredníctvom ktorých návštevy s doménou www.muzeumpd.sk aktívne interagovali, vedú stolné počítače s 90,83 %, pred mobilnými prístrojmi so 6,53 % a tabletmi s 2,64 %. Najviac zobrazení (361) zaznamenala webová stránka Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi v stredu 30. septembra 2015, keď boli na programe výstavy Ľudovít Štúr a jeho doba, Vavrinec Benedikt z Nedožier 1555 – 1615 a v Považskej Bystrici reprízovaný Kamenný herbár. O dostatočne prehľadnej štruktúre stránok webového sídla múzea hovorí i percentuálne vyjadrenie pre využitie interného vyhľadávania v rámci stránok, keď len 2,27 % návštev vyhľadávanie využilo a drvivých 97,73 % sa zaobišlo bez vyhľadávania.

Oddelenie informácií a marketingu prostredníctvom personálno-prevádzkového referenta zaslalo formou direct mailingu 4802 oznámení a pozvaní na 34 podujatí múzea. Ich cieľom bolo osloviť najmä školské zariadenia, organizácie v oblasti kultúry, partnerské inštitúcie, odborné ustanovizne a médiá i špecifický okruh prijímateľov a priaznivcov múzea.

XIII. PERSONÁLNY ROZVOJ

Požiadavky zriaďovateľa na optimalizáciu personálnej skladby v konečnom dôsledku znamenali organizačnú zmenu. Vypracovanie nového organizačného poriadku nebolo tak náročné, ako úprava organizačnej štruktúry so znížením o dve pracovné miesta, ale pracovný pomer bol skončený iba s jedným zamestnancom so skráteným pracovným úväzkom. Organizačná zmena sa dotkla nielen administratívno-ekonomických zamestnancov, ale zasiahla aj odborný a obslužný personál. Zníženie počtu pracovných pozícií si vyžiadalo kumuláciu pracovných povinností iba s minimálnym finančným ohodnotením. V snahe udržať v maximálnej miere obsadenie odborných miest kurátorstvo etnologických zbierok prevzala riaditeľka múzea.

Usporené finančné prostriedky použilo múzeum na povinnú valorizáciu platov v januári a následne aj v júli 2015. Striktné opatrenia finančného hospodárenia zo strany zriaďovateľa, ktoré trvajú už niekoľko rokov, sa nezmenili ani v hodnotenom roku a len s ťažkosťami sa riešilo zabezpečovanie úloh. Pravidelný nárast zbierok a súčasný rozsah múzejného fondu i povinnosti súvisiace so správou tejto špecifickej súčasti kultúrneho dedičstva spoločnosti vyžadujú podstatne viac pracovných pozícií, ako má múzeum nateraz schválené.

Nedostatočné personálne obsadenie múzea viedlo v roku 2015 k pokračovaniu spolupráce s úradom práce. Na základe osobitných zmlúv o aktivačných prácach uchádzači o zamestnanie pod vedením odborných pracovníkov múzea sa podieľali na prácach spojených s ochranou zbierok a súčasne pomáhali pri organizácii viacerých prezentačných činností. Ukázalo sa, že výber vhodných kandidátov na realizáciu tohto druhu projektu môže byť prínosný. To viedlo k opakovanému uzavretiu dohôd s rozšírením na absolventskú prax dvoch

uchádzačov o zamestnanie i dohody o vytvorení pracovného miesta pre znevýhodneného uchádzača o zamestnanie. Počas roka v múzeu pracovalo na základe dohôd s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny celkom 12 uchádzačov o zamestnanie, čo prispievalo k rozšíreniu plnenia úloh pri správe zbierkových predmetov.

V múzeu k 31. decembru 2015 pracovalo celkom 23 zamestnancov, z toho jedna zamestnankyňa bola na materskej dovolenke. Z uvedeného počtu bolo 16 žien a 7 mužov. Z hľadiska dosiahnutého stupňa vzdelania v pracovnom pomere v danom období bolo 13 zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa, 8 zamestnancov s úplným stredoškolským vzdelaním a 2 so stredným vzdelaním. Priemerný vek zamestnancov múzea v hodnotenom období dosiahol hranicu 43,3 roka.

V rámci upevňovania a prehľbovania odbornej kvalifikácie zamestnanci múzea absolvovali jedno interné vzdelávanie v rozsahu 12 vyučovacích hodín, zameraného na tvorbu prednášok a prezentácií pre agilné využívanie interaktívnej tabule s jej zakomponovaním do múzejných podujatí. Viacerí pokračovali v samo-štúdiu a mnohí sa zúčastnili odborných konferencií, z ktorých priniesli nové poznatky, smerujúce ku skvalitneniu múzejnej praxe.

XIV. ROZPOČET A HOSPODÁRENIE

1. Hospodárenie s prostriedkami rozpočtu

Prehľad o pridelených transferoch, rozpis pridelených finančných prostriedkov

Rozpisom rozpočtu č. 27/804/1/2015 - výnosy a náklady na rok 2015, zo dňa 1. 1. 2015 Trenčiansky samosprávny kraj v Trenčíne pre Hornonitrianske múzeum v Prievidzi stanovil bežný transfer vo výške **271.238,- €**. Uvedená čiastka bola rozčlenená nasledovne:

Výnosy spolu:	305.763,- €
z toho: 601, 602, 604 – tržby:	6.503,- €
648 – nájom	797,- €
69x – výnosy z bež. transferov:	271.238,- €
69x – výnosy z kap. transferov:	21.200,- €
Ostatné výnosy:	6.025,- €
Náklady spolu:	305.763,- €
z toho: 502 – spotreba energie:	31.000,- €
511 – opravy a udržiavanie:	1.297,- €
521 – mzdové náklady:	168.459,- €
z toho mzdové náklady – pr. pomer	166.459,- €
z toho mzdové náklady – dohody	2.000,- €
551 – odpisy:	24.100,- €
Ostatné náklady:	80.907,- €

Výsledok hospodárenia: 0,- €

Rozpisom rozpočtu č. 27/804/1/2015 - príjmy a výdavky na rok 2015, zo dňa 1. 1. 2015 Trenčiansky samosprávny kraj v Trenčíne pre Hornonitrianske múzeum v Prievidzi stanovil:

Príjmy spolu:	273.238,- €
z toho: 2xx – nedaňové príjmy:	0,- €
v tom: prenájom	0,- €
3xx – granty a transfery	273.238,- €
v tom: 312008	271.238,- €
322006	2.000,- €
4xx – príjmy z transakcií:	0,- €

Výdavky spolu:	273.238,- €
A. Bežné výdavky (600)	271.238,- €
z toho:	
A.1. 610 Mzdy, platy, ...	166.459,- €
A.2. 620 Poistné a príspevok do poisťovní	58.702,- €
A.3. 630 Tovary a služby	46.077,- €
z toho:	
632 Energie, voda a komunikácie	32.000,- €
635 Rutinná a štand. údržba	0,- €
A.4. 640 Transfery jednotlivcom	0,- €

B. Kapitálové výdavky (700)	2.000,- €
z toho:	
B.1. 710 Obstarávanie kapitálových aktív	2.000,- €
Priemerný evidenčný počet zamestnancov (prepočítaný) 25	

Rozpis rozpočtu realizovaný na základe Rozpočtu TSK na roky 2015 - 2017 schváleného uznesením Zastupiteľstva TSK č. 212/2014 zo dňa 24. 11. 2014. Rozpočtovými opatreniami, bol rozpočet Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi v roku 2015 upravený nasledovne:

Príjmy spolu:	301.574,- €
z toho: 2xx – nedaňové príjmy:	0,- €
v tom: prenájom	0,- €
3xx – granty a transfery	301.574,- €
v tom: 3120xx	295.207,- €
32200x	6.367,- €
4xx – príjmy z transakcií:	0,- €

Výdavky spolu:	301.574,- €
A. Bežné výdavky (600)	295.207,- €
z toho:	
A.1. 610 Mzdy, platy, ...	159.716,- €
A.2. 620 Poistné a príspevok do poisťovní	55.317,- €
A.3. 630 Tovary a služby	78.473,- €

z toho:	
632 Energie, voda a komunikácie	30.651,- €
635 Rutinná a štand. údržba	0,- €
A.4. 640 Transfery jednotlivcom	1.701,- €
B. Kapitálové výdavky (700)	6.367,- €
z toho:	
B.1. 710 Obstarávanie kapitálových aktív	6.367,- €
Priemerný evidenčný počet zamestnancov (prepočítaný)	25

Prehľad výsledkov hospodárenia

Bežné výdavky

V rámci vynaložených výdavkov (okrem mzdových výdavkov) v roku 2015 boli najvýznamnejšie nasledovné výdavky:

V rámci vynaložených výdavkov boli v položke 632 najvýznamnejšie nasledovné výdavky:

- 632001 – Elektrická energia v objektoch na Ul. V. Clementisa č. 40, Košovskej ceste č. 9: 3.856,73 €
- 632001 – Plyn v objekte na Ul. V. Clementisa č. 40: 10.774,58 €
- 632001 – Tepelná energia v objekte na Košovskej ceste č. 9: 12.325,92 €
- 632002 – Vodné a stočné v objektoch na Ul. V. Clementisa č. 40, Košovskej ceste č. 9: 1.559,90 €
- 632003 – Poštové a telekomunikačné služby: 2.132,94 €

V rámci vynaložených výdavkov boli v položke 633 najvýznamnejšie nasledovné výdavky:

- 633002 – Výpočtová technika: 4.045,92 €
- 633004 – Prevádzkové stroje, prístroje, zariadenie, technika a náradie: 1.742,00 €
- 633006 – Všeobecný materiál na zabezpečenie bežnej prevádzky objektov na Ul. V. Clementisa č. 40 a Košovskej ceste č. 9: 8.251,18 €
- 633009 – Knihy, časopisy, noviny: 1.510,34 €
- 633016 – Reprezentačné: 543,82 €

V rámci vynaložených výdavkov boli v položke 634 najvýznamnejšie nasledovné výdavky:

- 634001 – Palivo a ostatné kvapaliny do služobných automobilov: 752,85 €
- 634002 – Servis, údržba, opravy auta: 165,63 €

V rámci vynaložených výdavkov boli v položke 636 najvýznamnejšie nasledovné výdavky:

- 636001 – Nájomné za prenájom budov, objektov alebo ich častí – 1 garáž na garážovanie služobného automobilu: 420,00 €
- 636002 – Nájomné za nájom prevádzkových strojov, prístrojov, zariadení, techniky, náradia a materiálu: 81,00 €

V rámci vynaložených výdavkov boli v položke 637 najvýznamnejšie nasledovné výdavky:

- 637004 – Všeobecné služby – služby na zabezpečenie bežnej prevádzky objektov na Ul. V. Clementisa č. 40 a Košovskej ceste č. 9 na zabezpečenie výstavných podujatí: 6.372,83 €
- 637005 – Špeciálne služby – služby na zabezpečenie bežnej prevádzky objektov na Ul. V. Clementisa č. 40 a Košovskej ceste č. 9 na zabezpečenie výstavných podujatí: 740,64 €
- 637014 – Stravovanie zamestnancov Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi: 8.610,08 €
- 637016 – Prídely do SF: 1.472,55 €
- 637027 – Odmeny zamestnancov mimopracovného pomeru: 1.242,07 €
- 637035 – Dane: 2.455,05 €

Kapitálové výdavky

Rozpisom rozpočtu č. 27/804/1/2015 zo dňa 1. 1. 2015 Trenčiansky samosprávny kraj v Trenčíne pre Hornonitrianske múzeum v Prievidzi stanovil kapitálový transfer vo výške **2.000,- €**. Rozpočtovými opatreniami, bol kapitálový transfer Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi roku 2015 upravený na sumu **6.367,- €**

Finančné prostriedky boli určené na nasledovné investičné akcie:

- Revitalizácia počítačového vybavenia múzea – **2.000,- €**. Uvedená suma bola čerpaná vo výške **1.727,- €**.
- MK-4052/2015/2.4 - Akvizícia nových regionalík v Hornonitrianskom múzeu v Prievidzi / nákup zbierkových predmetov – **1.517,- €**. Uvedená suma bola čerpaná vo výške **1.517,- €**.
- MK-4063/2015/2.4 - Akvizícia zbierky papierových betlehemov / nákup zbierkových predmetov – **2.850,- €**. Uvedená suma bola čerpaná vo výške **2.850,- €**.

Výsledok hospodárenia za rok 2015

Organizácia v roku 2015 skončila s hospodárskym výsledkom – zisk vo výške **3.048,74 €**. Celkové náklady na bežnú činnosť organizácie predstavovali **305.982,11 €** a celkové výnosy boli vo výške **309.030,85 €**.

Náklady celkom:	305.982,11 €
z toho:	
50 – spotrebovaný nákup	43.356,37 €
51 – služby	14.172,78 €
52 – osobné náklady	229.612,52 €
53 – dane a poplatky	2.056,83 €
54 – ostatné náklady	0,00 €
55 – odpisy, rezervy	16.602,06 €
56 – finančné náklady	6,29 €
59 – splatná daň z príjmov	175,26 €

Výnosy celkom:	309.030,85 €
z toho:	
60 – tržby za vlastné výkony a tovar	5.393,33 €
64 – ostatné výnosy z prev. činnosti	796,68 €
65 – zúčtovanie rezerv a opr. pol.	0,00 €
66 – finančné výnosy	0,00 €
69 – výnosy z transferov	302.840,84 €

Hospodársky výsledok: zisk 3.048,74 €

50 – spotrebované nákupy:

501 – spotreba materiálu	19.662,43 €
pohonné hmoty	765,62 €
benzín do kosačky	79,38 €
čistiaci materiál	361,82 €
hygienický materiál	373,18 €
kancelársky materiál	690,46 €
DHM	6.909,33 €
knihy, učebnice, učebné pomôcky	1.758,68 €
materiál obstaraný na projekt	1.985,25 €
ost. nešpec. mat./zbierkové predmety	4.367,00 €
ost. nešpec. mat./dr.materiál	1.829,84 €
ost. nešpec. mat./konzervátorský materiál	541,87 €
502 – spotreba energie	23.693,94 €
elektrická energia	3.978,56 €
vodné	362,54 €
para, plyn	9.299,58 €
tepelná energia	10.053,26 €
spotrebované nákupy celkom	43.356,37 €

51 – služby:

511 – opravy a udrzovanie	269,71 €
v tom: dr. nákup na údržbu AUS	8,00 €
zmes do ostrekovačov	7,99 €
zmes do ostrekovačov	3,99 €
zmes do ostrekovačov	3,25 €
oprava služobného motorového vozidla	122,40 €
prezutie pneumatík na služob. vozidle	20,00 €
servis počítača	24,00 €
oprava kosačky	29,20 €
servis kosačky	50,88 €
512 – cestovné	900,09 €
513 – náklady na reprezentačné	543,82 €
518 – ostatné služby	12.459,16 €
poštovné	329,62 €
telekomunikačné služby	1.803,45 €
nájomné strojov	27,00 €
nájomné budov, priestorov	474,00 €
revízie	1.327,16 €
RTVS	222,96 €
úrazové poistenie akt. práce	13,80 €
ochrana majetku, objektov	735,84 €

stočné	1.169,64 €
ostatné	5.985,69 €
ostatné – zmluvy o dielo	370,00 €
služby celkom	14.172,78 €

52 – osobné náklady:

521 – mzdové náklady	162.973,72 €
524 – zákonné sociálne poistenie	56.036,36 €
527 – zákonné soc. náklady	10.602,44 €
osobné náklady celkom:	229.612,52 €

53 – dane a poplatky:

2.056,83 €

54 – ostatné náklady:

0,00 €

55 – odpisy, rezervy:

16.602,06 €

56 – finančné náklady:

6,29 €

Zamestnanci a mzdové prostriedky

- Priemerný počet pracovníkov v roku 2015:

Fyzické osoby – **21,4**, prepočítaný stav – **20,1**. Z uvedeného počtu bolo **15** žien.

- Počet pracovníkov k 31. decembru 2015:

Fyzické osoby – **22**, prepočítaný stav – **20,1**. Z uvedeného počtu bolo **15** žien.

Hornonitrianske múzeum v Prievidzi v roku 2015 zabezpečovalo svoju činnosť s 19 zamestnancami na plný pracovný úväzok, s 1 zamestnankyňou na skrátenej pracovný úväzok 6,5 hod, s 1 zamestnankyňou na skrátenej pracovný úväzok 5,5 hod, s 2 zamestnankyňami na skrátenej pracovný úväzok 4,0 hod. V roku 2015 traja zamestnanci ukončili pracovný pomer dohodou zo strany zamestnanca. V mesiaci apríl 2015 nastúpila jedna zamestnankyňa na materskú dovolenku.

Na základe dohody 15/12/050/20 o poskytnutí finančného príspevku na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie podľa § 50 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení zákonov v znení neskorších predpisov bol v mesiaci máj prijatý do zamestnania jeden zamestnanec na pozíciu fotografa na dobu určitú 36 mesiacov. Na základe predmetnej dohody sa úrad práce zaväzuje prispievať na vytvorené pracovné miesto 24 mesiacov. Výška príspevku je vo výške 40% z predpokladanej celkovej ceny práce zamestnanca. Maximálna mesačná výška príspevku je 453,18. Spolu maximálny príspevok na celkovú cenu práce na celé obdobie 24 mesiacov je 10.876,32 €.

Okrem stálych zamestnancov mala organizácia uzatvorené 4 dohody o vykonaní práce a dohody o pracovnej činnosti.

Absencia v roku 2015 z titulu PN a OČR dosiahla **3,45 %**. Pri uvedenom vývoji zamestnancov a vykázanej absencii organizácia dosiahla priemernú mzdu prepočítanú na priemerný fyzický stav pracovníkov **627,95 €** na prepočítaný stav pracovníkov **668,56 €**. Priemerná mzda ani zďaleka nedosahuje priemernú mzdu v národnom hospodárstve, ktorá je v súčasnom období vo výške **859,- €** (zdroj Štatistický úrad SR).

Odmeňovanie zamestnancov:

Plánované MP:	166.459,- €	čerpané MP:	161.256.72 €
Plánované OON:	2.000,- €	čerpané OON:	1.717,00 €
Celkom: plánované:	168.459,- €	čerpané:	162.973,72 €

2. Zabezpečovanie mimorozpočtových zdrojov**Prijmy z vlastnej činnosti**

Štruktúra vlastných príjmov v roku 2015 je nasledovná:

602 – tržby za poskytovanie služieb	5.346,04 €
Tržby zo vstupného	1.584,54 €
Tržby odborný výklad	135,00 €
Ostatné tržby	3.626,50 €
604 – tržby za predaný tovar	47,29 €
Bibliografia HN	0,33 €
Zo zbierok múzea	1,98 €
Prievidzský šperk	1,00 €
Pohľadnica	1,26 €
Ostatný tovar	11,36 €
Komisionálny tovar	31,36 €
648 – ostatné výnosy z prev. činnosti	796,68 €
v tom: nájom	796,68 €
<u>výnosy spolu:</u>	<u>6.190,01 €</u>

Spolufinacovanie projektov EÚ a ŠR**Grantový systém Ministerstva kultúry SR**

Hornonitrianskemu múzeu v Prievidzi boli v roku 2015 v grantovej schéme Ministerstva kultúry SR predložené nasledovné projekty:

- Inovácia technickej podpory elektronického spracovania múzejných zbierok

celkový rozpočet:	5.200,00 €
požadovaná dotácia:	4.940,00 €
schválená dotácia:	2.570,00 €
čerpaná dotácia:	2.456,00 €
spoluúčasť:	260,00 €

- Ľudovít Štúr a jeho doba. Putovná múzejno-archívna výstava v školách hornej Nitry

celkový rozpočet:	1.730,00 €
požadovaná dotácia:	1.630,00 €

schválená dotácia:	1.000,00 €
čerpaná dotácia:	1.000,00 €
spoluúčasť:	162,03 €

- Systematická akvizícia – záruka kvalitných knižničných služieb II.

celkový rozpočet:	1.750,00 €
požadovaná dotácia:	1.662,00 €
schválená dotácia:	500,00 €
čerpaná dotácia:	500,00 €
spoluúčasť:	92,57 €

- Akvizícia zbierky papierových betlehemov

celkový rozpočet:	2.850,00 €
požadovaná dotácia:	2.680,00 €
schválená dotácia:	2.000,00 €
čerpaná dotácia:	2.000,00 €
spoluúčasť:	850,00 €

- Akvizícia nových regionalík v Hornonitrianskom múzeu v Prievidzi

celkový rozpočet:	1.517,00 €
požadovaná dotácia:	1.441,00 €
schválená dotácia:	1.400,00 €
čerpaná dotácia:	1.400,00 €
spoluúčasť:	117,00 €

- Tvorivé výpravy do minulosti. Cyklus kultúrno-vzdelávacích aktivít pre mládež so zdravotným postihnutím

celkový rozpočet:	7.200,00 €
požadovaná dotácia:	6.840,00 €
schválená dotácia:	2.500,00 €
čerpaná dotácia:	2.500,00 €
spoluúčasť:	392,28 €

- Kultúrne poukazy
Na každý protokolom potvrdený kultúrny poukaz 1,00 €

Cezhraničná spolupráca

Hornonitrianskemu múzeu v Prievidzi v roku 2015 nerealizovalo žiadny projekt cezhraničnej spolupráce.

Sponzorské a reklamné príspevky

V roku 2015 Hornonitrianskemu múzeu získalo finančný grant z Nadácie Jednoty COOP vo výške 1.600,- € na realizáciu nasledovného projektu pre deti:

- Nech sa nám netúlajú

celkový rozpočet:	1.780,00 €
požadovaný grant:	1.600,00 €
schválený grant:	1.600,00 €
povinná spoluúčasť:	180,00 €
skutočné výdavky projektu v roku 2015:	1.492,17 €

3. Sociálny fond, nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov, záväzky a pohľadávky

Sociálny fond – účet 472

Počiatkový stav		281,99 €
Tvorba:	+	1.479,07 €
Čerpanie:	-	1.211,90 €
Zostatok:		549,16 €

Organizácia v roku 2015 tvorila a čerpala Sociálny fond na základe zákona NR SR č. 152/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov, pričom fond bol tvorený vo výške 1,05 % hrubých miezd zamestnancov. Čerpanie fondu bolo určené na stravovanie a regeneráciu zamestnancov.

Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov – účet 428

	k 1. 1. 2015	k 31.12. 2015
Účet 428	- 8.874,36 €	0,00 €

Záväzky

Organizácia k 31. decembru 2015 mala nasledovné záväzky:

- záväzky voči dodávateľom:	2.524,20 €
- ostatné záväzky:	376,94 €
- iné záväzky:	506,82 €
- záväzky voči zamestnancom z titulu nevyplatených miezd:	10.180,49 €
- záväzky z titulu neodvedeného poistného do zdravotných poisťovní, sociálnej poisťovni, FZ SR:	6.288,14 €
- záväzky voči DÚ SR z titulu neodvedenej dane:	175,26 €
- ostatné dane a poplatky:	764,52 €
- transfery o ostatné zúčtovanie so subjektami mimo VS	107,83 €

Spolu: 20.924,20 €

Uvedený stav súhlasí s účtovným stavom vykazovaným k 31. decembru 2015 na účtoch účtovnej triedy **3 – Krátkodobé záväzky**.

Pohľadávky

Organizácia k 31. decembru 2015 mala nasledovné pohľadávky:

- pohľadávky voči odberateľom:	1.204,93 €
- ostatné pohľadávky	2.787,84 €
- pohľadávky voči zamestnancom:	355,20 €

Spolu: **4.347,97 €**

Uvedený stav súhlasí s účtovným stavom vykazovaným k 31. decembru 2015 na účte **31 – Pohľadávky**.

Z Á V E R

V Pláne hlavných úloh Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi na rok 2015 prevládali najmä úlohy súvisiace s napĺňaním základného poslania každého múzea, a to predovšetkým zabezpečenie všestrannej starostlivosti o zverené zbierkové fondy. Rastúci počet zbierok, ktorých rozsah je už viac ako štvrt' milióna zbierkových predmetov, vyžaduje cielený, systematický, odborný prístup viacerých múzejných profesií. Na počiatku procesu stoja kurátori, ktorí priamo zodpovedajú za činnosti spojené so zbierkami od ich spracovania, vedeckého zhodnotenia, uloženia v depozitároch a tiež ich využitia na výstavno-prezentačné aktivity, nasledujú zásahy konzervátorov, ktorí sa starajú o fyzický stav zbierok a ich prípravu na prezentačné účely a ďalšiu skupinu tvoria ekonomicko-prevádzkoví zamestnanci, ktorí zaobstarávajú materiál a dbajú na dodržiavanie podmienok ekonomicko-administratívnych úkonov s uplatnením pokynov zriaďovateľa a interných noriem. Obmedzenie počtu pracovných pozícií v novej organizačnej štruktúre sa priamo dotklo samotnej podstaty múzea a v budúcnosti bude vyžadovať vzájomnú komunikáciu a pomoc.

Problémy, ktoré sa v hodnotenom období objavili, súviseli s nedostatočným finančným zabezpečením, sú výsledkom už niekoľko rokov trvajúceho šetriaceho mechanizmu ako dôsledok krízy. Meškanie príspevku zo strany zriaďovateľa, ktorý múzeum dostáva až v poslednej tretine mesiaca, jeho výrazné obmedzenie a nedostatočné priestorové zabezpečenie s možným opätovným sťahovaním pretrvávali aj v hodnotenom období. Úsilie vedenia múzea zlepšovať finančnú situáciu smerovalo k spracovaniu projektov, ktoré pomohli realizovať a zastrešiť aj úlohy vyplývajúce zo základného poslania múzea. Takáto forma riešenia však neprináleží k systémovým opatreniam a je iba doplňujúcou formou riešenia nepriaznivého stavu. Rezonujúce mzdové požiadavky vysokoškolsky vzdelaných pedagógov múzejná obec nechala bez

povšimnutia a výrazné zaostávanie finančného ohodnotenia zotrvalo na pozícii negatív aj v Hornonitrianskom múzeu v Prievidzi.

Viacere záporné faktory síce vstupujú do procesu múzejného diania, ale nestali sa trvalou prekážkou pri plnení múzejného programu v roku 2015 a hornonitrianski múzejníci nepoľavili v celkovom aktívnom plnení úloh a realizovaním aktivít sa usilovali vytvárať otvorený priestor na dialóg s verejnosťou. V komunikácii, ktorej dominovala prezentácia hmotných dokladov o vzniku, rozvoji, formovaní a vývoji prírody a spoločnosti, sa tak darilo napíňať posilňovanie postavenia múzea.

Neoddeliteľnou súčasťou Plánu hlavných úloh Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi na rok 2015 bol i finančný rozpočet, ktorého základ tvoril príspevok zriaďovateľa a tiež príjmy z hlavnej činnosti (dotácie z grantov, príspevky iných subjektov, vstupné, prostriedky z reklamy, sponzorské príspevky a materiálne dary). Príjmová oblasť zostala aj v roku 2015 páľčivým problémom a iba čiastočne došlo k zmierneniu tohto problému najmä projektami, ktoré múzeum predložilo a všetky boli schválené. Žiaľ, celkové spoločensko-ekonomické faktory sa podpisujú aj na dianí v múzeu a negatívne zasahujú do návštevnosti múzea a jeho aktivít.

V rámci využívania finančných prostriedkov, tak v rámci príspevku zriaďovateľa, ako aj v prípade schválených dotácií z jednotlivých grantových a dotačných programov i ostatných príjmov, sa akceptovali reálne a nevyhnutné potreby s prihliadnutím na hospodárnosť a efektívnosť.

Plánované múzejné úlohy v roku 2015 či už v oblasti správy muzeálií ako špecifickej súčasti kultúrneho dedičstva spoločnosti alebo jeho prezentácie s využitím zaujímavých foriem, kolektív zamestnancov Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi plnil zodpovedne, čoho rezultátom sú akvizície desiatok nových zbierkových predmetov, pomerne rastúci počet elektronicky spracovaných údajov o fondoch, ale najmä stúpajúci počet ošetrovaných zbierok a ich prehľadná evidencia o uložení v depozitároch so zabezpečením trvalej ochrany. Zodpovedné plnenie stanovených zámerov dokumentujú i desiatky realizovaných aktivít počnúc odbornými a končiac prezentačnými, ktoré sa podieľali na spoločenskom a kultúrnom dianí v regióne hornej Nitry a prispeli k posilneniu postavenia múzea, ktoré začalo písať štvrtú desaťročnicu svojej činnosti.

Prievidza február 2016

Spracovali: PhDr. Iveta Géczyová
Ing. Pavol Sány

Schválila: PhDr. Iveta Géczyová